

Tweede boeck vol schoone ende constighe refereynen (Refereinen 1548)

Anna Bijns

editie Judith Keßler & J.B. Oosterman

bron

Anna Bijns, *Tweede boeck vol schoone ende constighe refereynen*. Marten Nuyts, Antwerpen 1548

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/bijn003refe02_01/colofon.htm

© 2007 dbnl / Judith Keßler & J.B. Oosterman

¶ **Het tweede Boeck vol
schoone ende constighe Refereynen /**

vol scrif-
turen ende leeringhen / van menigherhande saken /
na uutwijzen der regulen die hier int register navol-
ghen / seer subtijlijck ende Rethorijckelijck ghemaect
vander eersame ende verstandighe maecht
Anna Bijns / seer treflijck straffende al
le Ketterijen ende dolinghen
van desen onsen tijde.

¶ Gheprint Thantwerpen inden gulden Een-
hooren by Marten Nuyts gheswooren
printer by Keyserlijcke gracie
ende Privilegie.

D.P. Levini Brechtani ad pium lectorem Carmen.

QUisquis amas fidei cognoscere dogmata sane
 Exosus nostri temporis hereticos.
 Hunc lege / quem virgo tibi dat generosa libellum /
 Dignum quem manibus nocte dieque teras.
 Feminum nihil hic / nugax / elumbe / petulcum /
 Sed que non pudeat composuisse viros.
 Perlege securo numerosos pectore rithmos /
 Insidie hic nulle / nulla venena latent.
 Nil Venus in sancto sibi carmine vindicat ulla
 Nec tegitur scabies pernicious heresios.
 Provocat ad studium sed te pietatis avite
 Synceramque docet munda camena fidem.
 Hoc opus Anna tuum casto veneranda pudore
 In rithmis Sappho / Lesbia teutonicis.

Que zelo succensa dei damnare tot annis
Impia non cessat dogmata nec metuit.
Corruptos contra mores falsosque prophetas
Nervosi pugnans carminis eloquio.
Ne parcas igitur nummis pietatis amator
Hic tibi non magno venditur ere liber.
Quem si sincera cordatus mente revolves
Non paulo fies doctior et melior.

¶ De tafele vanden stock regulen van allen den Refereynen die in dit boeck staen.

AEn u naest god / al mijn betrouwen // staedt

O Christen religie waer sijt ghy bleven

Waer eest toe comen god moets ontfarmen

Heere hebt ghy u kercke gheheel vergheten

Schaempt u dat ghy Christenen name draecht

Om nieuwe sonden sendt god nieuwe plaghen

Hier om gaet de weerelt alsoo sy gaet

Gheloove sonder wercken en maect niet salich

Die duechtlijc werct sal wel gheloont // sijn

Besiet doch sijn dit Evangelische wercken

Es sonde duecht de Luteranen sijn santen

Aen de miraculen leert de santen kinnen

Tsijn bruerkens in Kisto diet wel besiet

En onder tſchijn van duechden soect ghy *der* lien kiste

Hier om eest dat nu soo wel inde weerelt gaedt

Sulc soeckt goey nachten en verliest de goey dagen

Dit sijn de ghene die Martinum Luter minnen

Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Ey gheveynst gheest wat hebt ghi al bedreven

Een yeghelijck sal sijns selfs pacxken draghen

Dwelc my meer suers dan soets nu smaken // doet

Meer suers *dan* soets sal noch tsoete voor tsuer // smaken

Den wille is goet maer ic en *cans* volbringen // niet

Den A.B.C. int leste.

Salve moet nu noch gods cappelle // singhen

Ja al souwen ketters uut haren velle // springhen.

Refereyn.

WEest ghegroet / Coninghinne der ontfermherticheyt

Die *ons den* gesontmaker ter werelt bracht // heeft⁺

Welc heeft genesen ons sondighe // smerticheyt⁺

⁺Mat 1

Dies u te recht elck lof dach en nacht // gheeft⁺

⁺Esa. 53

Die maecht *ontfinc* / maecht baerde / maecht nade dracht bleeft

⁺Act. 10

Dbleec aen Moyses doren *inder* figuren // plat // ⁺

Voor uwen naem alle de helsche cracht // beeft

⁺Exod. 3

Wee alden ghenen die derven rueren // dlat

U te blameren tes teghen scriftueren // dat

Ghy sijt vol gratien naer dinghels orconden // daer⁺

De heere es met u noyt soo pueren // vat

⁺Luc. 1.

Waer in was besloten gods woort den dueren // schat
 Gebenedijt sijt ghy dit es om gronden // swaer
 Onder de vrouwen / sonder wee / vry van sonden // clær⁺
 Dus roep ic niet achtende hoe ketters houwen // raet
 Trouwe vriendinne ter noot ic hebt gevonden // waer
 Aen u naest god al mijn betrouwen // staet

⁺Cant. 4.

Weest gegroet ons hope des levens soetheyt
 Noyt puer creatuere so weerdich gods hant // maecte
 Het hoofd der slangen ghy onder de voet // leyt⁺
 Die om ons te vernielen als viant // waecte
 Het was al godlijc dat u verstant // smaecte
 Gheen sondich consent noyt in u sinnen // cam
 U herte altijd naer uus vaders lant // haecte
 Dies u liefde boven de Ceraphinnen // clam
 De hemelsche vader was int beginnen // gram

⁺Ge. 3.

Op dmenschelijc geslachte wie maecte soene // vry⁺
 De vrucht uus lichaems ghy const verwinnen // dlam
 Riviere uut wien honich en melc van binnen // swam
 Wi bidden u staet ons avont en noene // by
 Wy roepen tot u want wy hebben van doene // dy
 Sijnde altsamen jonck metten ouwen // quaet
 Tot schanden der ketters maeck ic soo coene // my
 Aen u naest god al mijn betrouwen // staet

⁺Rom. 5.

Tot u wy ellendige Eve kinderen // al
 Roepen in desen screyenden dale // suchten
 Gods rechtveerdich sweert dreycht *dat ons hinderen* // sal
 Dies wy in uwen schoot altemale // vluchten
 Ons boosheynt doet *ons* voor de helsche quale // duchten
 Geseghelde fonteyne besloten cruyt // hof⁺
 Wilt ons schincken u speciale // vruchten⁺

⁺Cant. 4.

⁺Ge. 2.

Boom des levens daer ons cam tsoetste fruyt // of
 Svaders dochter / so *ons* moeder sheylichs geests bruyt // lof
 Aenhoort mijn roepen *met grooten* geweene // och
 Al ben ic sondich / broosch / eerdich / ruyt // stof
 Neemt danckelijc mijn loven hoe wel dat luyt // grof
 Moeder die Christum van leeden cleene // noch
 Hebt ghevoet met u maechdelijc reene // soch⁺
 Die soetheyt uus roocks boven kersouwen // gaet
 Want ghy alle sondaers sijt ghemeene // doch
 Aen u naest god / al mijn betrouwen // staet

⁺Luc. 2.

Eya onse voorsprakerse / wilt keeren // haest
 Gods toren van ons want hy u bede // hoort
 Sonder ontsegghen dies wy u eeren naest
 Uwen soone ghy bracht ons vrede // voort
 Ghelijc Abigail aen David dede // dwoort⁺

⁺1. Reg. 25.

Voor Nabal die hy wilde ter doot // bringhen
 Wy bidden u dat ghy alle onlede // schoordt
 Opdat wy u lofsanc met vruedden groot // singhen
 Al waert dat gods plaghen over ons hoot // hingen
 Duer u bede sal hy tseert in scree // steken
 Ghy const den Eenhoren in uwen schoot // dwingen
 Beschermpt ons eer wy in sviants poot // springen
 Aensiet ons schiepken in dmiddel der see // leken
 De roeye es gheheven wiltse ontwee // breken
 In spyte der ketters die uutspouwen // tsaet
 Van blasphemyen wil ic u lof in bree // preken
 Aen u naest god al mijn betrouwen // staet

Keerdt tot ons u bermhertighe ooghen // schoone
 Siet ons int zee van tribulatiën // roeyen
 En sendt ons hulpe vanden hooghen // troone

Van god duer u ons alle gratien // vloeyen	
U te loven hen alle natien // moeyen ⁺	
Dies niet en doen van god verwaten // sijn	⁺ Luc. 2.
Seraphinnen die in contemplacien // groeyen	
Loven u ingelen en Potestaten // fijn	
Bereet uwen dienst als ondersaten // dijn	
Om u te loven moet memorie // swichten	
U borstkens sijn soete boven granaten // wijn ⁺	
En u duechden geven soo boven maten // schijn	⁺ Cant. 7.
Datse inde eewyge glorie // lichten	
O schoone Judith ghy const victorie // vichten ⁺	
Teghen Holophernem noyt vromer vrouwen // daet	⁺ Judi. 3. ²
Dus moet ic u lof gods cyborie // dichten	
Aen u naest god al mijn betrouwen // staet	2 Hier heeft men 3 handschriftelijk veranderd in 13
Thoont ons Jesum ghenadighe moeder // vroet	

De vrucht dijns lichaems gebenedijt // met ⁺	
Ons gaet voor hem al eest ons broeder // goet ⁺	⁺ Luc. 1.
Om tot hem te comen ons svians nijt // let ⁺	⁺ Rom. 8
De bedriechlijcke weereit spreyt altijt // dnet	⁺ Heb. 2
En ons eyghen vleesch / ons sonder slapen // quelt ⁺	
Staet ghy ons by wy winnen den strijt // bet	⁺ Gal. 5.
U vierich gebet voor ons als een wapen // stelt	
Bidt Christum dat hy ons onder sijn schapen // teldt	
En dat hy ons met sijnder minnen viere // chiere	
Hoe wel ons de vian om ons betrapen // meldt	
Dat wy als onghetrouwe knapen // tgeldt	
Ons meesters verquisten o balsemmiere // diere	
Beschermt ons vanden helschen stiere // fiere	
Ons liefde tuwaert niet vercouwen // laet	
Tuwer eeren ic noch dit woort creyiere // schiere	
Aen u naest god al mijn betrouwen // staet	

O goedertieren / o soete / o milde // maecht
 Maria siet ons in swerels foreesten // bysen
 Dwalende schapen die de wolf int wilde // jaecht
 Want op ons dachlijcx nieuwe tempeesten // rysen
 Wilt ons den wech ter hemelscher feesten // wijsen
 En laet ons skeepken niet verlooren // dryven
 Seesterre / die de salighe gheesten // prijsen
 Wiens lof ooc alle heylighe doctoren // stijven
 By wiens lof martelaers en confessoren // blyven
 Van u Esajas int oudt testament // sprack
 Een maecht sal ontfaen onder de vercoren // lyven⁺
 En baren / des moet men u wel gheboren // scrijven
 Want ghy waert die in u duer u consent // track
 Den vromen capiteyn die thelsche convent // brack
 Die u onteeren tsal hen berouwen // jaet
 Reyn roede van Jessen / edel excellent // tack⁺

⁺Esa. 7

⁺Esa. 11

Aen u naest god al mijn betrouwen // staet

In septembri den derden dach met vlyte // groot
 Tegen een blasphemich gedicht dit gemaect // werdt
 Gods moeder ter eeren den ketters te spijte // bloot
 Van wien Salve regina ghelaeckt // werdt

Refereyn.

Ick houde voorwaer dat de helle is gheborsten
 En dat al de duvels zijn uutghecropen
 Al om is twist niet alleen onder de vorsten
 Maer de leecken naer alder papen bloedt dorsten
 Seerst hatende die meest haer sonden nopen
 Tes al ghelooven betrouwen en hopen
 Maer penitentie te doene wilt elc schouwen⁺
 Om dat Christus bloet voor ons es ghedropen

⁺Apoc. 1

Tes al voldae den hemel es open
 Wy en derven niet doen dan god betrouwen
 Dees opinie regneert by mans en vrouwen
 Waermen comt al de weerelt duere int ronde
 Noch segghen de ketters weerd om verspouwen
 Dat wy gods geboden niet en cunnen gehouwen
 Tes ommogelijc / alle ons doen es sonde
 Het sijn al Christenen met den monde⁺
 Maer metten wercken sy als Turcken sneven
 Recht oftmen gheen god oft gheen helle en vonde
 O Christus Religie waer sydy bleven

⁺Tit. 1.

Ons goede ouders devoot en simpele
 Sijnde vanden heylighen gheest gheleert
 Recht int gheloove sonder vouwe oft rimpele
 Stichten kercken / en eerden gods timpele

Maecten beelden en hebben die sancten gheerdt
De princen sijnde / ten gheloove bekeerd
Maeckten oic kercken / en stichten canosijen
En hebben met haer goedt / gods dienst vermeerdt
Al haer landen duere / die sy hebben beheerdt
Waer af sijn comen / dees schoone abdijen
Vanden devoten Princen / dat moet elck lijn
Constantinus te Rome / veel kercken stichte
En liet dafgoden tempels / tot godshuysen wijen
Oic Karolus magnus / in sijnen tijen
Van cloosters te doen maken niet en swichte
Waren dees blindt: neens / maer claerder van gesichte
Dan de kercbrekers / die (god betert) nu leven
Siende den tijdt nu bi doen / seg ick ghedichte
O Christen Religie / waer sidy bleven

De eerste Christenen vol der maniericheyt
 Ontfinghen Gods lichaem / alle daghe
 Lovende god met grooter viericheyt
 Eer sy ghinghen op dwerck schouwen de ghiericheyt
 Sy gods dienaers mildelijck versaghen⁺
 Van haerder noot[t]³ruft / en hielden sonder claghen⁺
 De kercken statuten / als goey ondersaten
 Peynst doch hoe dat de ouders plaghen
 De kercken te visiteeren / sonder vertraghen
 Daghelijcx loopende / om de aflaten
 Sy chierden de kercken / en uut charitaten
 Stichten sy outaren / die sy onderhielen
 Dit doende sy darmen niet en vergaten
 En deden penitentie voor alle staten
 Openbaer / als sy in sonden vielen
 Sy funderden missen / baden voor de sielen

⁺Eccle. 7.

⁺1. Thi. 5.

Hier teghen werdt nu ghepreeckt / en ghescreven
 Al dat eens duecht hiet wiltmen vernielen
 O Christen Religie waer sydy bleven

De ouders voortijds / als gods kinderen⁺
 Eerden de prelaten / en waren onderdaen
 Nu sietmen haer eere ende macht verminderen
 Wildt iemandt onderdaen sijn / dat behinderen
 Die als Chore / en Abieron de macht weerstaen
 Douders pleghen haer kinderen te doen vermaen⁺
 Dat sy gods moeder niet om versoeten
 Souden eeren int opstaen en slapen gaen
 Als die van god meest gratien hadde ontfaen
 Haer altijd groeten metter ingelscher groeten
 Nu treedt men / Marien lof / met voeten
 Salve regina / hoortmen versmaeyen

⁺Rom. 13.

⁺Num. 16.

Vanden ketters / die als mollen al om wroeten
 Elck dincke / hoe de kinderen / opwassen moeten
 Daer douders van joncx ketterije in sayen
 Djonck hoen craeyt gheerne soot doude hoort craeyen
 Als douders den kinderen quaet exempel gheven
 Dat qualijck gheschepen is wie salt wel naeyen
 O Christen religie waer sijt ghy bleven

Eest dat de menschen dus leelijck overterden
 Wiens ouders waren / goey Christelijcke lien
 Wat salt dan vanden kinderen werden[†]
 Die nu opgroeeyen eert compt ten derden
 Die niet dan boesheyte en hooren / oft en sien
 Die douders eer soudens heeten dan verbien
 Papen en muncken / opt strate te roepen naer
 De sancten leeren verachten men siet sulcx gheschien

†2. Thi. 3.

Metter biechten spotten / en noch bovendien
 De Sacramenten blasphemeren openbaer
 Douders leerden den kinderen over menich jaer
 Voor de priesters te lichtene haren capproen
 Als si hem ontmoeten twas tamelijck maer
 Doen de kinderen dat nu: tis verre van daer
 Want hen douders / niet en leeren oft self niet en doen
 Men gheeft den kinderen nu gheen faetsoen
 Tot duechden / dus werdt godts vreese verdreven⁺
 Oude serpentes / Jonge slangen opvoen
 O Christen Religie waer sidy bleven.

⁺Psal. 13.

Datmen gods lichaem / in vergulden kelcken
 Consacreert / daer sietmen de sulcke op krijten⁺
 Salmen den heere gheen eere doen van welcken⁺
 Wijt al hebben ontfaen / en die ons elcken⁺

⁺1. Para. 29

⁺Luc. 12.

⁺Mat. 5.

Stuver sal rekenen / totter laester mijten
Datmen silver in gods dienst besicht sietmen spijten
Den gheenen die aen hen en aen haer dreelen
Tsilver / en tgoudt / onnuttelijck verslijten
Haren sack chieren met costelijcke habijten
Scharlaken / dammast / syden / flueelen
Sy bespotten de lien / die sommige poorceelen
Gheven tot gods dienst / en dien helpen stercken
Maer dat sy huysen maken als casteelen
En met hoeren / en boeven / inde bordeelen
Haer goedt verteeren / sijn Christelijcke wercken
Dits de devotie / van Luthers clercken
Elck hert dat overpeyst / mocht wel beven
En segghen met my / verscrickt duert aenmercken
O Christen / Religie / waer sydy bleven

Men veracht nu / alle gheleerde mannen
 Hen doende verdriet / en groote excessen
 Die metter heyligher kercken aenspannen
 En een apostael vander kercken ghebannen
 Die in overspel sidt met eender abdessen
 Heet een Evangelist in Sassen in Hessen
 De welcke schier loochent al de Sacramenten
 Dese crycht veel hoorders / tot sijnder lessen
 En maeckt veel doctoren / en doctoessen
 Waer by comen veel valsche boecken in prenten
 Augustinum Hieronymum / den excellenten
 Ambrosium / achtmen / ongheleerde dwasen
 Haer boecken sijn schier onnut ter venten
 Maer Luther / Melancthon / en sulcken serpenten
 Die dootlijck venijn / in scriftuere blasen[†]
 En stoutelijck teghen de waerheyt rasen

[†]2. Timo. 3.

Werden als lichten / der kercken verheven
 Ick segghe als ick hoore dees nieu vijsvasen
 O Christen Religie / waer sidy bleven.

Elck wilt scriftuere trecken nae sijn hooft
 Die niet en verstaen tghene / dat sij lesen
 Es de weerelt niet wel van wysheden berooft⁺
 Datmen boeven en apostaten ghelooft
 En doude leraers werden mespresen
 Die huer leere beleefden / en crachtich bewesen⁺
 Met navolghende teeckenen / theeft ghebleken⁺
 Sy hebben dooden verweckt siecken ghenesen⁺
 Duvelen verjaecht / wat segt ghy van desen?
 Nieuwen leraers / die al van liefden spreken
 Hoe beleven / sy de leere die sy preken?
 Dat sy duer haer woorden de menschen trecken

⁺1. Timo. 1.

⁺Rom. 15.

⁺Mar. 16.

⁺Act. 5. 9. .19. 20.

Dat sy haer handt in haers naesten ghelt willen steken
 Malcanderen bedrieghen / met loosen treken
 Waer sachmen hen oyt doyen hondt verwecken
 O verblinde menschen / stijf van necken
 De goey Christenen / hebben lange beseven
 Luthers bedroch / maer ghy willet bedecken
 O Christen Religie / waer sydy bleven.

Men veracht der heyligher kercken / concilien
 Vanden vaders ghesloten / duer den heyligen geest
 Dus eest ghestelt metter / Christen familien
 Men vast quateremperen / noch vigilien
 Voor de sielen / die ligghen in svaegeviers *tempeest*
 Bidt lutter iemandt / in sweerels foreest⁺
 Sheylich daechs als men gods sou ghedincken⁺
 Sietmen tvolc wercken openbaer onghevrees⁺

⁺Exo. 30.

⁺Deut. 5.

⁺Levit. 23.

En die niet en wercken die sietmen meest
 Buyten gaen spelen / en droncken / drincken
 Diet quaedt soudē straffen / sietmen oic hincken
 Dus en werdet oncruydt niet uut ghepluckt
 De scapen werden gequeldt van bocken die stincken⁺
 Diese soudē beschermen / sijnt diese crincken⁺
 De boosheyt triumphheerdt de duecht wert verdruct
 De waerheyt werdt vervolcht / tgheloove huckt
 Luther heeft gheschooren / sijn discipulen weven
 Dnet daer de viandt veel sielen ter hellen me ruckt
 O Christen Religie waer sydy bleven.

⁺Hier. 23.

⁺Ezech. 34.

Doen keysers / Coninghen / Princen / en graven
 Tgheloove der Roomscher kercken beleden
 Kercken cluysen / stichten met haerder haven
 Doenmense / voor der kercken vrijheyt sach slaven

Om die te beschermen / wonder deden
 Doen gheestelijck weerlijck tsamen waren te vreden
 Eendrachtich int gheloove heeren en knechten
 Doen de Christenen haer begheerten besneden
 Met abstinentie en men tallen steden⁺
 Doverspeelders straffen die saten in onechten⁺
 De ketters vervolchde die de waerheyt bevechten⁺
 Doemen de menschen sach vieren en vasten⁺
 Weer ghinckt doen beeter willet my berechten
 Oft nu als men kercken en cloosters wilt slechten
 En dat men in tgheestelijck goedt siet tasten
 En gods dienaers beswaert met nieuwen lasten
 En muncken en nonnen werden verdreven
 Ick segghe spijt al den Luterschen gasten
 O Christen Religie waer sydy bleven.

⁺1. Corint. 9

⁺1. Petri. 2.

⁺1. Corint. 5.

⁺Hebr. 13.

Refereyn.

VOorwaer den tijt genoecht mi seer qualic // nu
 Aenmerckende de abusen dier inne geschien
 Onder de christen menschen principalijc // nu
 Soo sou my wel lusten / te sterven nalijck // nu
 Want my verdriet / dat ick moet hooren en sien
 Wat isser disputatien onder de lien
 Tes wonder dat yemant in duechden dueren // mach
 Men weet schier / waer verkeeren / oft by wien
 De weerelt is vol erreurs / waer salmen vlien
 Dier in moet wandelen certeyn wel trueren // mach
 Ic derf wel segghen wie datter om sueren // mach
 Tis soo verre ghecomen duer Luters venijn
 Datmen al prijst dat tot sonden berueren // mach
 En tghene laeckt / dat de siel pueren // mach
 En diet doen sijn Christenen na den schijn

Sy comen by met scriftueren / soo fijn
Op dat sy haer dwalinghe / mochten bescharmen
Waer eest toe comen god moets ontfarmen.

Sy belyden haer schult dat sy gedwaeldt // hebben
Om dat sy bevaerden hebben ghedaen
Te vasten gheloeft en dat betaelt // hebben
De kercken versocht aflaet ghehaelt // hebben
Maer datse in tavernen en bordeelen gaen
Haer gheldt / met hoeren / en boeven duerslaen
Van sulcken dinghen maken sy cleyn mentie
Sy clagen seere / dat sy hebben bestaen
Wywater te nemen / sy en willen voortaan
In menschen vonden / stellen gheen credentie
Maer dat sy volghen / eens kettters sententie
Die sijn cappe heeft ghehanghen opten thuyne

Daer af en maken sy gheen conscientie
 Ja en dat sy duer haer eyghen inventie
 Tot quaedt doen nemen gheringhe ocsuyn
 Sy wanen god met hoye vullen den capruyn
 Maer hy kendt haer venijnich herte wacharmen
 Waer eest toe comen god moets ontfarmen

Ic heb corts gehoort truytscht noch in dooren // my
 Dat dees boeven ooc claghen even ghedichte
 Dat sy der sancten beelden tes vrempt *om* hooren // vry
 Hebben gheerdt wie souder hem niet stooren // by
 Maer dat sy Cupido / met synen schichte
 Lucretia Venus oft een haer nichte
 In haer cameren stellen puer moeder / naeckt
 Dwelck tot onsuverheden / mach trecken lichte
 Al waert dat alle menschen / ontstichte

Dat en achten sy niet hoe sijn sy misraeckt
 Noch claghen sy meer tes weerdich ghelaeckt
 Dat sy svridaechs gheen vleesch en hebben gheten
 Tfy vleeschsacken / die niet dan vleesch en smaect
 U tonghe waer weerdich wee u die spraect
 Datmense aen een cake sou speten
 Ic duchte de duyvel heeft sulcx herte beseten
 Uut wiens monde gaen dees boose tarmen
 Waer eest toe comen god moets ontfarmen.

Sy claghen als die haren vuylen sac // soecken
 Dat sy vleesch gederft hebben niet dat sy als sueghen
 Altijt sonder vreesse den vollen back // soecken⁺
 Tegen Paulus leere / haers vleeschs gemack soecken
 Gulsichlijck meer eeten dan sy vermueghen
 Malcanderen verlasten met grooten tueghen

⁺Rom. 13.

Dat sy hen selven niet en connen verblasen
In droncken drincken sy verhueghen
Suyvel te derven en dunct hen niet dueghen
De veertich daghen / achten sy voor vysvasen
Noch seydt dit volc / en waendt ons verbasen
Dat hen roudt dat sy keersen hebben ontsteken
Inde kercke / niet dat sy als dwasen
By nachte gaen mommen met bommen rasen
En laten dwas achter straten leken
En verquisten tgoedt duer haer sinlijcke treken
Dat sy den aermen perssen uutten darmen
Waer eest toe comen godt moets ontfarmen

Dit quaedt geslachte / beclaecht god woudts // ooc
Dat sy gods tempel / hebben helpen verchieren
Dwelc inde scriftuere / es gefundeert van oudts // ooc

Maer dat zy veel silvers hanghen en goudts // ooc
Aen haer lichaem dwelc sijn sal spijsse der pieren
Syde / damast / en mach hen niet ontdieren
Op dat sy mueghen nae de weerelt blaten
Hoe sy daer om bedrieghen grabben en ghieren
Dat en achten sy niet / maer sy creyieren
Datmen theylichdom beslaet in gulden platen
Sy maken wel gouden en silveren vaten
Die sy ghebruycken tot haer ydel glorie
En hen dunct / dit is hen al toeghelaten
Maer sy beschimpen als menschen verwaten
Dat gods lichaem rust in een gulden cyborie
Stelden sy haer overdaedt / in haer memorie
Sy vonden wel sake / dat sy mochten karmen
Waer eest toe comen god moets ontfarmen.

Datse cloosters abdijen voortijts begaefden // oyt
Daer af sy hen selven verfouwen
Ja en datse muncken en nonnen laefden // oyt
Met haren goede dat sy beslaefden // oyt
Dat claghen sy seere en willent voortd schouwen
Maer datse haer camercatkens houwen
En hanghen haer goedt aen selcken teven
En stelent haren gheechten vrouwen
Dat en hoor ic niet dat hen es berouwen
Waer es de kersten religie bleven
Sy segghen groot quaedt te hebben bedreven
Dat sy waenden haer ghebet mocht comen in staeyen
Haerder vrienden sielen waer staet ghescreven
Datter een vaechvier es segghen sy na dit leven
Certeyn eest dat sy hen niet bet en beraeyen
Laten tvaechvier sijn / ten sal hen niet schaeyen

Maer by thelsche vier / sullen sy hen warmen
Waer eest toe comen / god moets ontfarmen

Noch rekenent dees ketters ooc voor sonde // groot
Dat sy de sancten / hebben ghebeden
Om hulpe / alst hen was teenigher stonde // noot
En dat sy haer ghebreken / metten monde // bloot
Voor den priester / in gods stadt / hebben beleden
En dat sy god waenden stellen te vreden
Met pijnlijcken wercken / voor tsondich mesdragen
Dat roudt hen / segghen sy opten dach van heden
Maer dat sy gods gheboden overtreden
Hoveerdich onchuysch syn / in duechden vertragen
Te dierder vercoopen / op langhe daghen
Duer ghiericheyt woecker / doen en finantie
Waer met sy haren naesten tvlesch af cnagen

Hier af en hebben sy gheen mishaghen
 Maer segghen / tes een ghemeyn usantie
 Duer Christus doodt hebben sy quitantie
 Sy en achten niet hoe sy vol sonden swarmen
 Waer eest toe comen god moets ontfarmen.

Prince.

Christus en Belial compt qualijc over een⁺
 So doen ooc de ketters metter heylicher kercken
 Dlicht en de duysternisse es verre verscheen
 Daer de kercke jae seyt / segghen dees boeven neen
 Sy willen haer bedroch met scriftueren stercken
 Sy en weeten waer ontghinnen tvercken
 Maer hier op loopt alle haer phantasije
 Sy willen den hemel hebben sonder goey wercken
 Al waermen blint men soude wel mercken
 Dat alle haer dinghen / es enckel boeverije

⁺2. Corin. 6.

Al esser by een maer twee oft drije
 Noch vallen sy onder malcanderen twistich
 Gods gheest es eenich hy en maect gheen partije
 Tes een gheest des vreedts / gheen gheest van nije⁺
 Dese sijn den Christenen vrede verquistich⁺
 Consten sy haer voornemen by brenghen listich⁺
 Sy en lieten goey menschen nerghens gheharmen
 Waer eest toe comen godt moets ontfarmen.

⁺Eph. 4.

⁺1. Cor. 14.

⁺1. Cor. 12.

Uut lieften totter waerheyt is dit volendt // vry
 Hoe mijn sinnen licht / int onthouden gedwaelt // hebben
 Had ic dLuyters refreyn ghehadt ontrendt // my
 Ic soude den facteur / licht beter betaeldt // hebben.

Refereyn.

INden afgromt der droefheyt geheel verswolgen⁺
 Roepen wy om hulpe / ghenadighe heere⁺

⁺Jone. 2.

⁺Psal. 24.

Teghen de gheene / die u kercke vervolghen ⁺	
O heere al hebben wy u verbolghen ⁺	⁺ Psal. 117.
U ghenadighe ooghen / wildt tonswaert keeren ⁺	⁺ Abacu. 1.
Want veel vossen / en wolven / in schapen cleeren ⁺	⁺ Baruc. 2.
Sijn in u coeye / subtijlijck ghebroken	⁺ Psal. 12.
Van wien veel blasphemien tuwer oneeren	
Teghen u en u sancten werdt ghesproken ⁺	
Siet ghy niet heere / sijn u ooghen gheloken?	⁺ Psal. 73.
Hoe dat dees vossen / uwen wijngaerdt vertrapen ⁺	
Sult ghy noch langhe laten onghewroken? ⁺	⁺ Psal. 79.
Dees grypende wolven / verslinden u schapen	⁺ Psal. 82.
Visiteerdt u cudde / want de wachters slapen ⁺	
Oft anders u schaepkens / werden verbeter ⁺	⁺ Ezec. 34.
Wy roepen / als die naer u ghenade gapen ⁺	⁺ Esaje. 56.
Heere hebt ghy u kercke gheheel vergheten?	⁺ Hier. 23.

Als in Egipten / tvolck van Israel	
Seer werdt verdruckt / vanden heydensen honden ⁺	
Al waren sy dicwil / teghen u rebel ⁺	⁺ Exod. 3.
Nochtans hebt ghy hen / want u deerde haer gequel	⁺ Psal. 77.
Moysen / tot eenen verlosser ghesonden ⁺	
Josue / Judicum / Regum / claer orconden	⁺ Psal. 105.
Als de heydenen / volck op Israel brochten ⁺	
Behoevende hulpe / hebben syse vonden	⁺ Psal. 106.
Als sijt met berouwe / aen u versochten	
Ghy sondt hen capiteyns / die voor hen vochten	
Sult ghy u bruydt / inder noodt dan laten	
Die de heydenen niet meer quellen en mochten	
Dan de ketters / en doen / die de waerheyt haten	
Den Machabeen / quaempt / ghi oic dicwil te baten ⁺	
Teghen de heydenen / rondt om / hen gheseten ⁺	⁺ 1. Mach. 1.
Es u Christen volck / nu van u verwaten	⁺ 4. 9. 13.

Heere hebt ghy u kercke gheheel vergheten?

Noeyt en voeren sy wel int oudt testament
Die uwen tempel onteerden / tbleeck aent bedrijf

Van Nichanor den hooveerdighen vent⁺

Die den tempel dreychde daer sijnde ontrent⁺

⁺2. Mach. 8

U wrake quam haestelijck over den catijf

⁺2. Mach. 3

Heliodorus creech oock vol gheesselen dlijf

Die den schat des tempels wilde wech draghen

Anthiochum raeckte u handt ooc stijf

Ghy liet hem de wormen levende duercnaghen⁺

Osa viel doot daert veel menschen saghen

⁺2. Mach. 9

Die nochtans darcke onverhoets aentaste⁺

Nabuchodonosor ghinck niet vry van plaghen⁺

⁺2. Reg. 6.

En Baltasar daer hy met sijn boelen braste⁺

⁺1. Para. 13.

Uuten vaten des tempels dranck soot hem paste⁺

⁺Dan. 4.

⁺Dan. 5.

Inder selver nacht wert hy doot gheesmeten
 Wat gheschiet nu al en god lijdet vaste
 Heere hebt ghi u kercke gheheel vergheten?

Hoe compt dat ghy nu gheen weerstant en doet?+

Den gheenen die u dienaers bedroeven

+Psal. 43.

Die vaten stelen daer u vleesch en u bloet

In werdt ghetracteert kercken en cloosters goet

Rooven / en verteeren met hoeren en boeven

Laet hen Heliodorus / gheesselen proeven

Datse niet een vel aen haer lijf en houwen+

+Psal. 78.

Op dat andere diese soe saghen toeven

Mochten leeren sghelijcx te doene / schouwen

O heere sijn u de beloften berouwen?

Die ghy Petro deedt wiltse ghedincken+

+Matt. 16.

Want in u woordt hebben wy betrouwen.+

+Psal. 118.

Dat ghy tscheepken / niet en sult laten verdrincken
Hoe de ketters / die als bocken stincken
Haer hoornen / daer teghen te setten vermeten
Het helt nu / schijnende / oft soude sincken
Heere hebt ghy u kercke / gheheel vergheten

O heere / ghy latet / nu al om wroeten
Dat in gheset is / duer uus gheests beraden
U Sacramenten / werpen / onder de voeten
U prijsweerdighe moeder / niet om versoeten
Blaspheemeren / en al u sancten versmaden
Ghy laet de ketters / vol onghenaden
Haer boosheynt metten Evangelie / decken
Ghy laet de goede verdrucken vanden quaden
Dat niemant en mach duecht doen sonder begecken
Wilt / Ambrosium / Augustinum / verwecken

En laet Hieronimum / comen ter banen
 Doet Chrisostomum tharnasch aentrecken
 En Athanasium / oprechten u vanen
 Teghen de ketters / die opsteken haer granen
 Contrarie gods woordt / als Baals propheten⁺
 Wy roepen tot u / uut dit dal der tranen
 Heere / hebt ghy u kercke / gheheel vergheten

⁺3. Reg. 18.

Prince / boven alle gouvernanten
 Daer alle potentaten voor moeten beven
 Sendt ons / vierighe / oprechte predicanten
 Die u godlijck woordt / saeyen / en planten⁺
 En tgheene dat sij leeren / eerst selve beleven⁺
 Wilt ons herders / naer u herte gheven⁺
 Die wy in u weggen / moghen volghen opt spuer
 So dat / uut kerstenrijck mach werden verdreven

⁺Matth. 5.

⁺2. Timo. 2.

⁺Hier. 3.

Twist discentie ende alle erruer /
 Op dat de kercke mach comen in haeren fluer
 Alsoo sij was int eerste beghinnen
 Dat ons conversatie duer den soeten guer
 Dongheloovighe mach trecken tot uwer minnen
 En laet u aerm schaepkens niet verwinnen
 Vanden bocken die sijn vander kercken ghespleten
 Wy roepen tot u met droeven sinnen
 Heere hebt ghy u kercke gheheel vergheten?

Refereyn.

O Onsinnighe menschen verblindt verdooft
 Hoe deerlijc laet gy u dnet trecken over thoof
 Dat ghij hebt verlaten /
 Tgheloove / sijt ghy heel uwer wysheyt berooft?
 Versmaeyende de kercke / ghy boeven ghelooft⁺
 En apostaten /

⁺Matt. 18.

Die doude ketterije langhe verwaten
Hebben vernieut / *vermeerdert* / duer haer boos *verstant*
En ghesaeyt onder heeren en ondersaten
In menich lant
Schaempt ghy u niet / dat ghy met ketters aenspant?
Sonder persecutie oft travaelgen
En dat ghy om dansen houdt ane de handt
Met soe vuylder rapaelgen
Want tes meest volcxken van lichter taelgen
Al tgheene dat Luthers leeringhe behaecht
Ghy die wilt gherekent sijn voor groote caelgen
Schaempt u / dat ghy Christenen name draecht.

Al wilt ghy som voor lien van eeren gheacht // sijn
Om dat gy muecht rijke en *van* grooter macht // sijn
Tes goet te merckene /

Dat gy moet wanckelbaer / en een lichte vracht // sijn⁺

Hoe soudt gy anders / soo gheringhe bedacht // sijn

⁺Eccle. 19.

Naer wat nieus te herckene

Ghy wildt u mesten / ghelijck den verckene

Slampampen / boeleeren slapen totter noene

U en lust niet in gods wijngaert te werkene⁺

Oft duecht te doene

⁺Mat. 20.

Hier om syt ghy van Luthers / opinioene

Ghy oordeelt u wyser / en beter te syne

Dan u ouders slachtende den capoene

Dus laeckt ghy / haer doctryne

En suyct uwen balch / vol van Luters venyne

Waer duere / ghy in alder duecht vertraecht

Wildt ghy inden hemel comen sonder pyne?

Schaempt u dat ghy / Christenen name draecht

Wat pordt u Luthero / ghehoor te ghevene?
 Wiens discipulen meest sijn / boos van levene
 Merckt wel haer bedryven.
 Vanden / Sacramenten / oec alle sevene
 En van gods moeder / de hoochste verhevene⁺
 Sy blasphemich sryven
 Sommighe der Saduceen secte verstyven⁺
 Selck loochenen / de helle elck macht bethoonen⁺
 Dander vermoorden / haer eyghen wyven
 Dit sijn u patroonen
 Luther / es de hinne al wilt ghijt verschoonen
 Die alle dees kiecxkens / uut heeft ghebroeydt
 Hy es de wortele / en laet u niet hoonen
 Daer dit oncruydt uut groeydt
 Tfy dat ghy u met sijnder ketteryen moeydt
 En daer siele / lijf / ende goedt / om waecht

⁺Luc. 1.

⁺Mar. 12.

⁺Act. 23.

Ick segghe noch want ghy sijt weerdte verfoeydt
Schaempt u / dat ghy Christenen name draecht.

Ghy muecht u wel schamen dat ghy u laet tellen
Met hen die kercken rooven en capellen
Als Machometisten /
Steden verraden muterie opstellen
Sijt ghy liever gheacht met desen ghesellen
Dan metten papisten?
Ghy houdt u selven voor Evangelisten
En devangelie beleeft ghy niet een haer /
Ons ouders dies op haer duymken niet en wisten
Hieldent beter voorwaer /
Ick derf wel segghen / dat over hondert jaer
Onder de vreemde / was meer liefden en trouwen
Dan nu tusschen vader en kint / het blijkt voorwaer

In elcks aenschouwen
 Ghy roept al liefde / wie sietse u houwen
 Want ghy papen / en muncken tvleesch af / knaecht
 Uut nijde / en weet ghy / wat venijn uut spouwen
 Schaempt u / dat ghy / Christenen name draecht.

O vernufte gheesten / waer sijn u sinnen?
 Ghy mocht u wel schamen / in u herte binnen
 Die soe ghedichtelijck
 Sonder vier / oft sweerd / u laet verwinnen
 U onghestadichey / hebt ghy laten kinnen
 Want ghy soe lichtelijck /
 Verlaet het gheene / dat soe voorsichtelijck⁺
 Duer den heylighen gheest es gheordineert
 Vanden heylighen mannen die so ghestichtelijck
 Hebben gheconverseerd /

⁺Gal. 1.

Wiens leere / met miraculen es gheprobeerd
Wat miraculen gheschiender / bringtse doch voort
Duer Luters leere / die ghy soo laudeerd
Dieverie / en moordt.
Verraderye twist / die heel kerstenrijck verstoordt
Soe dats *hen* schier / geestelijc en weerdelijc beclaecht
Siet ghy dit niet sijt ghy droncken / oft *versmoordt*
Schaemt u dat ghy / Christenen name draegcht

Vrome Christenen / Princen / en princessen
Wacht u / voer de clercken ende clergessen
Die in doncker holen
In bosschen / in hagen / leeren haer lessen
Twillen al doctoren sijn en doctoressen
Maer certeyn sy doolen?
God en heeft alle menschen niet bevolen

Sçrifuere te verstane / maer elcken betaempt⁺
 Die te gheloovene / dus schoudt de scholen⁺
 Daer dees bende versaempt⁺
 Wildt ghy ooc voor gheen ketters sijn befaempt
 Gheeft hen gheen credentie hoe stijf sijt blasen
 Al willen sy goedt Evangelis sijn ghenaept
 Tsijn al vijsvasen
 Sy vercoopen u brillen / sonder glasen
 Dus vlietse als serpentes / eer ghy werdt geplaecht
 Want hoordt ghy naer tgheene / dat ketters rasen
 Schaempt u dat ghy / Christenen name draecht

⁺Ro. 10.
⁺Eph. 4.
⁺1. Cor. 12.

Aenmerckende den tijdt nu voor ooghen claer
 Stelde ick dit dicht voor een nieuwe Jaer. An. 1532.

Refereyn.

EEn nieu Jaer / een nieu maent / eenen nieuwen tijt⁺

⁺2. Cor. 5

Doude es wech / tes al nieu soe Paulus belijdt
 Wildt nu een nieu opset / van duechden maken
 Christen menschen / die inden nieuwen heere *verblijdt*
 Treckt aen nieu wapenen u naeckt nieuwen strijdt
 Ons vianden sijn veele / die altijt waken
 De weereldt / tvleesch / de helsche draken⁺
 Gheven den gheest tot alder ondiericheyt // raet
 Sviandts tentatie doedt duechden staken
 Tvleesch soeckt gemack / vleesch wildt vleesch smaken
 Al de weereldt in een quade viericheyt // staet
 Sy thoont ons wellust hoverdie / giericheyt // quaet
 Nieuwe opinien / vinden nieuwe vonden
 Om quaet te doene / tvolc duer niesciericheit // gaet
 Vanden ouden ghebreken / in nieuwe sonden
 Die haren.A.B. noyt averecht en conden
 Willen hen onderwinden / met nieuwen vraghen

⁺Eph. 6.

Dat experientie leerd / tes goedt om gronden
 Om nieuwe sonden / sendt god nieuwe plagen.

Tes nieu het luydt vreemde inde ooren // mijn
 Dat schoenlappers / wevers / willen doctoren // sijn
 En wijfs haer priesters tsijne vermeten
 Lansboeren die totten ploeghen ghebooren // sijn
 Hen laten duncken / dat sy vercoren // sijn
 Als Balaams esel / te straffen propheten⁺
 Tes nieu dat de leecke nu meer willen weten
 Dan heylighe doctoren / die waren eens jaers
 En dat doude statuten / soe sijn vergheten
 Datmen svrydaechs / en tsaterdaechs / vleesch siet eten
 Vasten / vieren / siet breken / met luttel vaers
 Vreempt eest dat Christenen / gheloven soe schaers
 Dat sy hen laten leyen / van dolenden sterren⁺

⁺Nu. 22.

⁺Judi. 1.

Utghelooopen muncken / nieu gughelaers
 Bastaerden der kercken / ghevallen vander kerren
 Soude god om dees nieuwicheyt niet vererren
 Aenhoorende dit / moet my selve meshaghen
 Verwondert niet sietmen ons gheluck ontverren
 Om niese sonden / sendt god niese plaghen

Nieu kettters soecken oudt erruer uut den hoecken
 Daer sy tvolck duer leeren in quaedt doen *vercloecken*
 En nieu oncruydt inden acker des heeren planten
 Nieu venijn werdt ghestroydt / met niesen boecken
 Nieuuchierighe gheesten / nieu leeraers soecken
 Predicaren / carmeliten / en observanten
 Heeten ypocryten / Anthechrists serganten
 Dits vreemt / en muncken die haer cappen uutschieten
 Sijn nu al sancten / Christen predicanten

Dese prijsen malloten / droncken callanten
 Die niet en weten / dan gapen / en ghieten
 Tes groot abuys tmoet god verdrieten
 Hier om seynt hy ons nieu sieckten en vreemde qualen
 Dwelck de goede / metten quaden ghenieten
 Donschuldighe moet somtijts tghelach betalen
 God sal tsweerdts der wraken noch meer verstalen⁺
 Compt hier gheen beteringhe in corten daghen
 De roey leyt inde pisse / ten mach niet falen
 Om nieuwe sonden / seyndt god nieuwe plaghen

⁺Ezech. 21.

Wat soecktmē al nieuwicheden inde habytē
 Syde laken / flueel / en soude niet verslytē
 Waerdts niet duerhouwen / duerhackelt / duersneden
 Dit doen sy meest / die roepen / en crytē
 Datmen kercken chiert segghende tsou meer profytē

Datmen sulck ghelt ghinghe / aen darne besteden
 Maer sij swijghen / dat sijt beeter selve deden
 Metten laken / dat sy onnuttelijck verquisten
 Souden sy decken / Christus naeckte leden⁺
 En laten ander goey menschen met vreden
 Kercken verchieren die daer op ghisten
 Sy waendent hier vast hebben maer sy misten
 Haer allegatien / hebben luttel slots
 Siet dees Christen bruers / nieu evangelisten
 En gaen ghelijck Torcken ghecleet / op sijn stragots
 Met afghesneden hosen / ghehackelt op sijn sots
 Van weelden wetende / wat nieuwicheyt draghen
 Eest nieu elck moet hebben / al staghetschots
 Om nieuwe sonden / seyndt god nieuwe plaghen.

⁺Mat. 25.

Tes nieu datmen kelcken breeckt / en ciborien⁺

⁺Joh. 12.

De sancten die met Christo sijn in glorien
Veracht / en haer beelden wijst te viere
Ja tcruys Cristi / dat syn dootd bringt in memorien
Doetmen wech / in stede vreemde historien
Poetrye nae de heydensche maniere
Dat devotie by bringt / moet uut den papiere
Maer al dat tot onsuverheden verweckt
Werdt gheschildert / gheprint / men siet hoe ondiere
Naeckte / vrouwen naeckte mans / ja afgoden schiere
Troept wrake dat gheluydt inden hemel streckt
Die suverlijck wilt leven / werdt begeckt
Vander maechden staet / heeftmen quaey suspitie
Die nu een nonne uut haren clooster treckt
Laet hem duncken / hy doedt God sacrificie
Dits nieuwe Evangelische exercitie
Nonnen schoffieren / en muncken verjaghen

Want nieu oncruyt wast duer crancke justitie
Om nieuwe sonden seyndt god nieuwe plagen

Den ouden enghen wech daer Christus af *vermaendt*⁺

In devangelie / die hy selve heeft ghebaendt

⁺Matt. 7.

Sijn vrienden naer hem ooc te wandelen pleghen

Es te scherp / te enghe / toneffen gheplaendt

Letter gaender duere / tvolck es so verwaendt

Sy wandelen haer eyghen nieuwe weggen⁺

Den ouden wech es der sinnelijckheyt teghen

⁺Hier. 2.

Als biechten / waken en abstinentie

Siet waer dat kerstenrijck toe es bedeghen

Srijft oft seydt iemandt daer tvleesch es toe genegen

Hoe snooden boeve hy crijcht audientie

Deewighe waerheyt seydt wie gheeft *hem* credentie

Die naer my wildt comen aenveerde sijn cruys⁺

⁺Matt. 16.

En versake hem selven / doet penitentie
 Oft ghy sult vergaen wat seydt dit nieu ghespuys
 Ghelooft / tes al claer duer dit quaedt abuys
 Werdt de weereldt met neuen roeden gheslaghen
 Tgheene dat wy verdienen compt ons vast thuys
 Om neue sonden sendt god neue plaghen

Dat god nieuwe plaghen sendt es corts wel gevoelt
 Wat heeft de zee al dijcken duere ghespoeldt
 Wie soe oudt die dees vloedt oyt sach verhooghen
 Den tijdt es seer scherp watmen werckt oft woeldt
 Men can niet bedijen devotie vercoeldt
 Dit doet de fonteyne der ghenaden verdrooghen
 De leecken en willen voor de priesters niet boogen
 Maer onteerense / die hem de waerheyten preken
 Die u raeckt / raeckt den appel mijnder ooghen⁺

⁺Zach. 2.

Seydt god hy en wils niet langher ghedooghen
 Al mach tgheldt den menschen dooghen uutsteken
 De hoogchste regent / comet selve wreken
 Met pestilentien / cortsen vierich en heet
 Blijckt nu gods wrake / en sij heeft ghebleken
 Doen hy ons visiteerde / door tvreeselijck sweet
 Daer soe menich wellustich jonck herte af spleet
 Sij en leven niet die oyt sghelijcx aensaghen
 Dat de doot subijt soe veel volckx verbeet
 Om nieuwe sonden / sendt god nieuwe plaghen

Prince.

Dieren tijt quaey neringe / maect dat menich truerdt
 Sindt dat dees nieu dolinghe heeft gheduerdt
 En wasser / noeyt welvaert / oft nemermeer en sal
 De kercke en werdt eerst vanden ketters gepuerdt
 Een lutter suer deesems / allet deech versuerdt[†]

[†]1. Cor. 5.

Een schorft schaep ontreynt eenen heelen stal ⁺	
In alle staten es ghebreck beetert u al	⁺ Gal. 5.
Gheestelijck weerlijck / ouders / ende jonghelinghen ⁺	
Wy en sijn niet dan pelgrims int eerdse dal ⁺	⁺ Psal. 38.
Ons boosheyt set tusschen god eenen wal ⁺	⁺ Heb. 11.
Dat ons ghebedt niet opwaert en can ghedringhen	⁺ Esa. 59.
Ons vader neemt de roede / hy wil ons dwinghen	
Laet ons sijn castidinghe niet versmaden ⁺	
Tes nu tijdt dat wy uut den slape ontspringhen ⁺	⁺ Heb. 12.
Nieu vruchten bringhen / voor den troon <i>der genaden</i>	⁺ Rom. 13.
God hoorde de Niniviten doen sij baden ⁺	
Vastende screyende / in dasschen laghen	⁺ Jone. 2.
Maer willen wy dnieu quaedt op doude laden	
Om nieuwe sonden sendt god nieuwe plaghen	

Refereyn.

EEn verloochent munck / Martinus Lutere

Een glorioos sottoor / een aerdich stutere
 Heetmen inde stadt van Wittenberghe
 Een nieu Evangelist bet hiet hy een mutere
 Viandt der priesters / der leecken loeftutere
 Die den menschen maeckt / conscientie lerghe
 Dese verstaet de schriftuere totten merghe
 Tschijndt hy is alleene der sielen spysere
 Dou doctore*n* hebben gods woordt verkeerd in erge
 Sy hebben ghesust haer trompen slaen ysere
 Luttel yemandt es haerder leeren prijsere
 Want sy segghen datmen gods ghebodt moet houwen⁺
 Penitentie doen / neen / Luther es wysere⁺
 Die leerd ons alleene / in god betrouwen
 Ghelooven en hoopen wat wy voort brouwen
 Tes alleleens weert goedt es oft quaet
 Want hier op te werc gaen / bey mans en vrouwen

⁺Mat. 19.

⁺Matt. 4.

Hier om eest dat nu soo wel in de weereldt gaet

De Lutheranen / sijn al gods totter sielen
Sy seghenen de kercke / metten hielen
Sy willen hen wachten van afgoderyen
Sy eeren Mammon / en willen niet knielen
Voor tcruys ons heeren / maer willent vernielen
En mueghen niet lyden den sanck der clergyen
Maer in Bachus kercke / hooren sy de ghetyen
Daer Venus clercken / int wilde singhen
Vleeschelijcke liedekens / daer sy in verblyen
Met brassen / boeleeren / sy den tijdt duerbringhen
Dits dabstinentie / daer sy tvleesch me dwinghen
Mueghen sy dus in hemelrijck varen
Met bommen met fluyten / met dansen / met springen
Soo radick hen dat sy gheen schoenen / en sparen

De kercke heeft gedooft vijftienhondert Jaren
 Trecht gheloove is nu vonden / diet gade slaet
 Wantter noeyt dan nu goey / Christenen en waren
 Hier om eest / dat nu soe wel inde weereldt gaet

Maer als ick scherpe / mijn inwendich ghesichte
 So dunckt my dat van Luthers nieuwen lichte
 Alle de heel weereldt / es verduystert
 Doen / Christus sijn kercke duer Dapostolen stichte⁺
 Sy baden / en vasten / even ghedichte⁺
 Luther bringt nieu tijdinghe daer elc naer luystert
 Men derf niet vasten / al dat gheerne smuystert
 Dat steeckt hier ane / haest sijnen seghele
 Tgoedt is ghemeene / hier duer elck pluystert
 Als kersten bruerkerns / van Judas reghele
 Tvolck moest voortijts leven / op eenen peghele

⁺Act. 13. 14.

⁺2. Cho. 6. 11.

De Christenen waren te seere beswaert
 Met menschen statuten / noyt herder vleghele
 Nu es ons een nieu licht gheopenbaert
 Dats Luther / voerende Wiclefs standaert
 Die leert verachten spaus ban / en skeysers mandaet
 Om dat hier in veel menschen volghen sijnen aert
 Hier om eest dat nu soe wel inde weerelt gaet

De menschen waren hier voortijts al dwaes⁺
 Die met penitentien / tvleesch dooden bynaes⁺
 Ghelijck in Egipten / doude heremyten
 Cruydt / wortelen vruchten / dat was haer aes
 Ick wedde de Lutheranen / sijn wyser jaes
 Men sal hen vrylijck niet derven verwyten
 Datse hen met abstinentien verslyten
 Die paters die laghen / in bosschen / in hegghen⁺

⁺Coll. 3.

⁺1. Cor. 9

⁺Heb. 11.

Heeten sy werckheyghen / en ypocrijten
Drinckt wijn / eet capoenen / met witten wegghen
Inde vasten als daer buyten wat papen segghen
Achtet oft een hondt bies ja noch veel min
Dits Luthers leere / die can gods woordt uut leggen
Badt dan doude doctoren deden int beghin
Die leydent al uutte nae den gheestelijcken sin
Luther spreeckt voor tvlesch als trou advocaet
Want selc met svlesch lust / waent crigen *der* sielen gewin
Hier om eest dat nu soo wel inde weerelt / gaet

Men moet scriftuere preken / naer de lettere
Die legenden preeckt / dat es een kettere
Laet der doctoren boecken int vier al smacken
Want Luthers boecken die sijn veel nettere
Die salmen ghelooven noch maecktment vettere

Dier teghen wou segghen soumen schier sacken
 Men vinter soe vele / die aent cantken lacken
 Van Luthers leere meest elck wilt hucken
 Om dat de Lutheranen naer gods woordt dus snacken
 En sietmen donnoosele niet meer verdrucken
 Sy en souden niet gheerne een besiken plucken
 Ten ware op haers vaders erve ghewassen⁵
 Al breecktmen kelcken cyborien ontstucken
 En tsilver / en tgoudt vander sancten cassen
 En dat sy op gheen heylighen en passen
 Dats om dat haer herte / alleen op Christum staet
 Wantse dus deen duecht op dander tassen
 Hier om eest dat nu soo wel inde weerelt gaet

De Lutheranen willen heel god vruchtich // sijn
 Int Christen gheloove seer doorluchtich // sijn

5 Verbeterd uit *ghevassen*.

Tschijndt sy sijn vol liefden / en charitaten
 Maer want sy inder tonghen seer cluchtich // sijn
 Ten sijn niet dan woorden soudic beduchtich // sijn
 Waren sy soe vol liefden / als sy blaten

Sy en souden papen muncken / dus niet haten⁺

Want consten sy / elck soude haer lever eten

⁺1. Cor. 13

Al wisten sy quaet sy soudent by hen laten

Nu segghen sy quaet / daerse gheen en weten

Hadden sy liefde / so sy hen vermeten

Sy souden haers naesten cranckheyt draghen⁺

Ende voor hen bidden sonder vergheten⁺

⁺Gal. 6.

Niet beclappen / belieghen / vervolghen / verjagen⁺

⁺Ephe. 4.

Consten sy al souden sijt worghen / en craghen

⁺Matt. 5.

Gheestelijck en weerlijck dat haer secte versmaet

Wantse in dees liefde groeyen alle daghen

Hier om eest dat nu soe wel / in de weerelt gaet

Datse de beelden willen werpen uutter kercken
Tcompt al uut gods liefde / tes goedt om mercken
Aen de beelden diese in haer cameren stellen
Dats alle boeverye daerse tvleesch me stercken
Om te meer begheeren onchuysche wercken
Recht oftse de duvel / niet ghenoech en mocht quellen
De figueren / die hen mochten vertellen
Wat de sancten / om Christum hebben gheleden
En mueghen niet sien / dees Luthers ghesellen
Want de wercken / die de heylighen deden
Behaghen hen niet / want sy straffen haer seden
Dus willen sy de memorie uut schrabben
En want syse niet heel en cunnen vertreden
Sy blasphemieren / sy spotten / sy gabben
Die niet gheslaen en can / moet byten / en crabben
Want devangelibruers / die saeyen dit saet

Al willen wasschen en hem selven beslabben
 Hier om eest / dat nu soe wel inde weerelt gaet

Prince / de Lutheranen sien wel een stof
 In haers broeders ooghe maer den balck seer grof⁺
 In haer eyghen ooghe / sy niet en begrypen⁺
 Sy soecken al oncruydt / in der papen hof
 Die hen niet en preken naer den nieuwen snof
 Oft niet en willen dansen / naer Luters pypen
 Dat sijn al boeven / maer voorwaer sy nypen
 Hen selven / metter nuesen dat wil ic proeven
 Al hebben sy schoon huysvrouwen / sij schieten *strypen*
 En dat wijf en kindren / wel souden behoeven
 Hanghen sy aen hoeren / hoe sij dwijf bedroeven
 En achtense niet seere / dus sonder falen
 Al waer een man iemandt schuldich twee boeven

⁺Matt. 7.

⁺Luc. 6.

Hy sou met eenen Lutheraen wel betalen
 Dit sijne die der papen ghebreken verhalen
 En tot allen naelden weeten eenen draet
 Want dit gheslacht seer groeyt onder *Duytschen en Walen*
 Hier om eest dat nu soo wel inde weerelt gaet

Refereyn.

Sonder geloove en mach niemant salich werden ⁺	
Tgheloove es tfundament sterck int volherden	⁺ Heb. 11.
Maer daer moet volghen salmen ten hemel raken	
Hoepe ende liefde ende ooc ten derden	
Dat wy gods gheboden niet over en terden	
Maer onsen roep / duer goey wercken seker maken ⁺	
Tgheen dat wy ghelooven niet en versaken	⁺ 2. Pet. 1.
Metten wercken levende als gods vianden ⁺	
Al waert dat wy met engelschen tonghen spraken	⁺ Titi.1.
Berghen versetten / duer ons ghenaken ⁺	⁺ 1. Cor. 13.

Voor ons gheloove ons lieten verbranden
 En om gods wille gaven alle ons panden
 Es ons gheloove niet werckende uut minnen
 Het sal ons gherekent werden tot schanden
 Al tgheen dat ghy doen mueght met uwen handen
 Dat doedt seydt de wyse man wildt vroeck beginnen⁺
 In gods wijngaert te wercken / voeght u sinnen
 Van uwen loone en werdt ghi niet falich⁺
 Gheloove sonder wercken / en maeckt niet salich⁺

⁺Eccl. 9.

⁺Mat. 20.

⁺Jaco. 2.

Tgeloove sonder werck es een lamp sonder smout
 Een onprofijtelijck boom een onnut hout
 Daer bladeren en gheen vruchten aen en cleven
 Dus dolen sij seere die segghen soo stout
 Tgheloove alleene / dits haren cout
 Sonder wercken mach ons den hemel gheven

Ghelooft ghy datter een god is stater gheschreven? ⁺	
Ghy doedt wel maer sonder meer en salt u niet baten	⁺ Deut. 6.
De duvels gheloven dat ooc en sy beven ⁺	
De dwase maechden sijn uutter bruyloft bleven ⁺	⁺ Jac. 2.
Om datter gheen olie en was in haer vaten	⁺ Mat. 25.
Daer salder veel cloppen uut diversche staten ⁺	
Die duvels verjaecht hebben / en ghepropheteert	⁺ Mat. 7.
Sy en selen niet binnen werden ghelaten	
Maer Christus sal segghen gaet uwer straten ⁺	
Ghy boose wercklieden dit wel grondeert	⁺ Luc. 13.
Ghy die van uwen gheloove glorieert	
En in goede wercken te doene syt / dralich ⁺	
Gheloove sonder wercken en maeckt niet salich	⁺ Jaco. 2.
De rechtveerdige leeft duer tgheloove rijckelijck ⁺	
Soo ons scryftuere seydt Auctentijckelijck ⁺	⁺ Abac. 2. / Ro. 1. ⁺ Gal. 3.

Maer wie es rechtveerdich dan diet int werck bewijst? ⁺	
God boven al mindt ende des ghelijckelijck ⁺	⁺ Rom. 2.
Synen naesten als hem selven onwijckelijck ⁺	⁺ Jaco. 2.
Den dorstighen laeft ⁶ den hongherighen spijst ⁺	⁺ Mat. 22.
Tgheloove dat van binnen int herte rijst ⁺	⁺ Mar. 12.
Werckende duer de liefde openbaer ⁺	⁺ Luc. 10.
Dat es tvolmaeckt gheloove dat Paulus prijst ⁺	⁺ Mat. 25.
Maer tes een doot gheloove daer gode af grijst ⁺	⁺ Rom. 10.
Daer gheen wercken / met allen en volghen naer ⁺	⁺ Gal. 5.
Abraham werdt rechtveerdich duer tgheloove maer ⁺	⁺ Jac. 2.
Hadt hy uut den gheloove gheen wercken ghedaen ⁺	⁺ Gen. 15.
Wat soudt hem ghebaet hebben / niet een haer	⁺ Rom. 4.
Maer hy liet duer tgheloove al wast hem swaer	
Sijn landt / ooc es hy opten berch ghegaen ⁺	
Om sijn kindt te offeren duer gods vermaen ⁺	⁺ Gen. 12.
Di werckende gheloove maeckten liefghetalich	⁺ Gen. 22.

6 Verbeterd uit *laetf*.

Gheloove sonder wercken / en maeckt niet salich⁺

⁺Jaco. 2.

Christus paeydt ons van desen gheschille

Int Evangelie / gheeft hy ons een stercke pille

Teghen tvenijn van allen valschen propheten

Een knecht die wel weet sijns heeren wille⁺

En dien niet en doet openbaer oft stille

⁺Luc. 12.

Die sal met veel roeden werden ghesmeten

Meer dan den gheenen dies niet en weten

Verdrachlijcker oordeel / sal den heydenschen lien

Gheschien dan den kerstenen / die hen vermeten⁺

Van haren gheloove ende wercken vergheten⁺

⁺Mat. 12.

Die god wilt / dat uutten gheloove gheschien

⁺Luc. 11.

Laet u licht schijnen seydt Christus dat de menschen sien⁺

Sijn de Zodymyten in sulphuer in peck vermoordt?⁺

⁺Mat. 5.

Waer selen dan de boose Christenen vlien

⁺Gen. 19.

Welcken god meer gratien heeft gethoondt dan dien	
Werdt Christus anderwerf duer haer sonden vermoort ⁺	
Beter hadt gy den wech der waerheyt tes Petrus woort ⁺	⁺ Heb. 6.
Noydt gekendt dan dien kennende daer uut loopt dwalich	⁺ 2. Pet. 2.
Gheloove ⁷ sonder wercken en maeckt niet salich.	
Niet alle die segghen heere heere ⁺	
En werden salich seydt Christus tonser leere ⁺	⁺ Mat. 7.
Maer die den wille doen van mijnen vadere ⁺	⁺ Luc. 6.
In alle dinghen soecken sijn godlijcke eere	⁺ Mat. 12.
Niemandt en stae op sijn gheloove te seere	
Maer elck eenen schat van dueghden vergadere ⁺	
Es een Christen gods ghebots versmadere	⁺ 1. Tim. 6.
Hy sal metten ongheloovighen werden ghetelt ⁺	
Sijt ghy Abrahams kinderen seydt ons beradere ⁺	⁺ Luc. 12.
Doedt Abrahams wercken uut duegthijcker adere	⁺ Joan. 8.

7 Verbeterd uit *Bheloove*.

Het rijcke der hemelen / dat lydt gheweldt ⁺	
De byle es aen de wortel des booms ghesteldt ⁺	⁺ Mat. 11.
Alle boomen die draghen gheen goede vruchten ⁺	⁺ Mat. 3.
Die selen daer neder werden gheveldt	⁺ Mat. 7.
Haer wercken selen hen volghen elck dit wel speldt ⁺	
Het sij goedt oft quaet wildt hier voor duchten	⁺ Apo. 14.
Men mach god den heere niet paeyen met cluchten	
Dat gy saeydt selt ghy maeyen kettters huermalich ⁺	⁺ Gal. 6.
Gheloove sonder wercken en maeckt niet salich ⁺	⁺ Jac. 2.
Met vreesen en beven u salicheyt werckt ⁺	
Seydt Paulus / dwelck mijn voornemen versterckt	⁺ Phi. 1.
Ten is niet ghenoech dat wy god betrouwen	
En in hem ghelooven hier wel naer herckt	
Want waer dit ghenoech scriftuere aenmerckt	
Waer om heet ons Christus sijn gheboden houwen ⁺	⁺ Mat. 19.

Leest in Luca / vander sondigher vrouwen
 Sy werdt salich duer tgheloove maer niet alleene
 Want sy liet haer ooc haer mesdaet berouwen
 En uut vierigher liefden sonder vercouwen⁺
 Wiesch sy Christus voeten / met grooten gheweene ⁺Luc. 7.
 De Niniviten geloofden / gods woordt ghemeene
 Maer met berouwe elck suchte en kermde
 Met asschen bespraeydt sijnde groot en cleene⁺
 Hebben sy ghevast dus trocken sijt te beene⁺ ⁺Jone. 2.
 God aensiende haer wercken / hy haerder ontfermde ⁺ende. 3.
 Soo dat hy de stadt van plaghen beschermdde
 Dat sweerd der wraken daer op niet en was dalich
 Gheloove sonder wercken en maeckt niet salich⁺

⁺Jaco. 2.
 TChananeesch vrouken / hadt tgheloove seer groot
 Wiens dochter / vanden viandt leedt menigen stoot⁺

⁺Mat. 15.

Maer duer tgelooove heeft sy haer snootheyt beleden	
Al versprack haer Christus sy niet en verschoot	
Merckt / was haer gheloove van wercken bloot? ⁺	
Sy heeft Christum ghevolcht / geroepen / gebeden	⁺ Mar. 7.
Centurio quam ooc uut sijnder steden ⁺	
En gaf / Christo / te kennen sijns knechts ghebreck ⁺	⁺ Mat. 8.
Was hy alleene / metten gheloove te vreden	⁺ Luc. 7.
En bleef thuys sitten segt kettters onbesneden	
Die teghen de waerheydt ruerdt uwen beck?	
Tcranck vrouwen hadt tot Christum grooten treck ⁺	
Duer haer gheloove werdt sy ghenesen ⁺	⁺ Mat. 9.
Ruerende Christus cleet was sy daer om geck? ⁺	⁺ Mar. 5.
Weet ghy aen Magdalenam ooc een leck	⁺ Luc. 8.
Om dat sy / Christum salfde soo wy lesen	
Dwelck Judas blameerde sijt ghy ooc van desen? ⁺	
Christus preest voor een goetd werc dus ben ic verhalich	⁺ Joan. 12.

Gheloove sonder wercken / en maeckt niet salich

Prince.

Exempel hier af wilde / Christus tooghen ⁺	
Doen hy den vygheboom dede verdrooghen	⁺ Matt. 21.
Om dat hy gheen vruchten daer aen en heeft vonden	
Al bestreeck hy met slijcke des blinden ooghen ⁺	
Ten was niet ghenoch maer hy moeste hem poogen	⁺ Joan .9.
Te gane aen dwater daer hy was ghesonden	
De heere heeft sijnen knechten gedeylt sijn ponden ⁺	
Den eenen min den anderen meer naer elcks weerde	⁺ Mat. 25.
Sijn begheerte was dat sij naer winning stonden ⁺	
Werden den knecht niet handen en voeten gebonden?	⁺ Luc. 19.
Die synen penningck hadt begraven in deerde	
Om dat hy hem daer mede niet en gheneerde	
Da vader des huysgesins ginck uutte smorgens vroeck	
Als die werclien in sijnen wijngaerdt begheerde ⁺	⁺ Mat. 20.

De meester des wijngaerts / soo Christus vercleerde
 Wout den vijchboom uut houwen die geen vrucht *en* droech
 Hy en achten niet weerd dat hy deerde besloech⁺
 Dus al eest licht des gheloofs in therte stralich⁺
 Gheloove sonder wercken / en maeckt niet salich

⁺Luc. 13.

⁺Jaco. 2.

Refereyn.

O ghy Christen menschen allegadere
 Werckt vromelijck / vrees niet de helsche slanghen
 Merckt dat god ons hemelsche vadere
 Eenen costelijcken prijs / heeft op ghehanghen
 Daer elck mensch / natuerlijck naer heeft *verlangen*
 Beyde goedt ende quaedt naer tsegghen *der* clercken
 Maer niemant en sal desen prijs ontfanghen
 Dan die duer tgheloove uut liefden wercken
 God heeft ons gheset inder heyligher kercken
 Op dat wy souden gaen doen vruchten uut minnen

Hy gheeft ons sijn gratie die ons mach stercken
 Siele / ende lijf / met alle onsen sinnen
 Met desen penninghen / moeten wij winnen
 Oft wy selen als dontrouwe knecht / ghehoont // sijn⁺
 Ick segghe orconde / die scriftuere kinnen
 Die duechdelijck werckt / sal wel gheloondt // sijn⁺

⁺Luc. 19.

⁺Pro. 11.

Ghy traghe pijndt u leden te ruerene
 Siet de vader des huijsghesins es uut ghegaen
 Om wercklien in sijnen wijngaerdt te huerene⁺
 Als hyer opte merct / vele ledich sach staen
 Hy straftese / duer sijn minlijck vermaen
 Segghende / wat staet ghy hier ledich alden dach
 Gaet heenen / werckt oec in mijnen wijngaerdt saen
 Op dat ick u dat recht is gheven / mach
 Apostolus / Paulus seydt sonder verdrach

⁺Mat. 20.

Niemant en werdt ghecroont / dan die wettelijc strijdt ⁺	
Als Christus de heere den vigheboom sach	⁺ 2. Thi. 2.
Sonder vruchten / hy heeft vermaledijdt ⁺	
Werckt de wyle / dat dach es / het is nu tijdt ⁺	⁺ Mat. 21.
Seydt / Paulus / dit woort mach qualijc verschoont // sijn	⁺ Joan. 9.
Noch seg ick den stock / die therte verblijdt ⁺	
Die dueghdelijck werckt sal wel gheloont // sijn ⁺	⁺ 2 Cho. 6. ⁺ Pro. 11.
De vrucht der goeder wercken / es glorioos ⁺	
Seydt ons de wijse man / auctentijckelijck	⁺ Sap. 3.
Wilt sonder ophouden / duecht doen altoos	
So ghy saeyt / soe seldy maeyen ghelijckelijck	
Tsavonts riepmen darbeyders tes blijckelijck ⁺	
Gheen traghe leechgangers en hoordemen noemen ⁺	⁺ Gal. 6.
Goede wercken loont god int oordeel rijckelijck	⁺ Mat. 20.
Luye / traghe / sal hy dan verdoemen ⁺	⁺ Mat. 25.

Dat wij ons van onsen gheloove beroemen
 Gheloove sonder wercken / es voor gode doodt
 Al heeft den boom schoon bladeren / en blomen
 Al niet / vint god gheen vrucht / ter uutterster noodt
 Al sijn wy ghewasschen in dbloet Christi / roodt
 Sal emmermeer / den hemel *van* ons bewoont // sijn
 Wy moeten volbrengchen / al dat god gheboodt
 Die dueghdelijck werckt sal wel gheloondt // sijn⁺

⁺Mat. 19.

Elck maeckt nu den wech des hemels soo breedt
 Tschijnt men derf niet doen dan alleene betrouwen
 Maer deewighe waerheyte / seydt ander bescheedt
 Wildy leven / ghy moet de gheboden houwen.⁺
 Wandelt *den* nauwen wech / wildt *den* ruymen schouwen⁺
 Seydt Christus / wildt sijnen raedt niet versmaden
 Die naer my wildt comen / weer mans / oft vrouwen

⁺Deut. 5.

⁺Mat. 7.

Neem sijn cruce op hem / en wandel mijn paden ⁺	
Haer wercken selen haer volghen tgoet metten quaden ⁺	⁺ Mat. 10.
Wy moeten al voor doordeel hoe wijs / hoe vroedt	⁺ Apo. 14.
Dan sal ons god loonen uut sijnder ghenaden	
Naer dat wy hebben ghewracht / weer quaet oft goet ⁺	
Niet die de wet hooren / maer diese doedt	⁺ 2. Cor. 5
Wert rechtveerdich dit mach uut Paulo getoont // sijn ⁺	
O vrome arbeyders grypt hier in eenen moedt	⁺ Rom. 2.
Die dueghdelijck werckt sal wel gheloondt // sijn. ⁺	⁺ Prov. 11.
Meyndy / seydt Paulus dat god onrechtveerdich // es ⁺	
Dat hy uwen aerbeydt / sal vergheten?	⁺ Heb. 6.
Neen hy / maer ^s die in dueghden / volheerdich // es	
Sal namaels met Christo in vrueghden eten ⁺	
Metter maten daer ghy me meet werdy ghemeten ⁺	⁺ Mat. 24.
De rechtveerdighe die hier in tranen saeyen	⁺ Luc. 6.

8 Verbeterd uit *naer*.

Selen seydt David / vol godlijcker secreten ⁺	
Hier boven haer vruchten / met vruogchden maeyen	⁺ Psa. 125.
Hoorde scriftuere / acht niet wat ketters craeyen	
Broeders seydt Petrus / voor alle saken	
Weest neerstich in goede wercken wildt god paeyen ⁺	
Op dat ghy uwen roep / muecht seker maken	⁺ 2. Pet. 1.
Hebt u als dienaers / Christi in vasten / in waken ⁺	
So muegchdy boven by dingelen ghetroont // sijn	⁺ 2. Cho. 6.
Loopt vromelijc / op dat gy den staec muegcht raken ⁺	
Die dueghdelijck werckt sal wel gheloont // sijn ⁺	⁺ 1. Cho. 9. ⁺ Pro. 11.

Prince.

Niet alle die segghen luyde oft stille ⁺	
Heere / heere / en selen salich wesen	⁺ Mat. 7.
Maer die volbrenghe mijns vaders wille	
Werden salich seydt Christus / ick blijfs by desen	
Wildy Abrahams kinderen sijn ghepresen	

Doedt Abrahams wercken elck daer toe keere ⁺	
Die duecht doet ghelijck wy in Paulo lesen ⁺	⁺ Johan. 8.
Crijgcht / glorie / vrede / peys ende eere	⁺ Rom. 2.
Die eenen croes couts waters geeft / seydt de heere ⁺	
In mijnen naem eenen aermen om drincken	⁺ Mat. 10.
Sijnen loen en verliest hy nemmermeere	
Ic sal hem weer levende water schincken	
Doedt duecht sonder verdriet / en wildt doch dincken ⁺	
Die totten eynde volheerdt die sal gecroondt // sijn ⁺	⁺ Mat. 24.
Laet u licht seydt / Christus / voer de menschen blinken	⁺ Mat. 5.
Die dueghdelijck werckt / sal wel gheloondt // sijn	

Refereyn.

Den geest es beswaert / therte inwendich truert
 Duer dabuysen die gheschien in menich landt
 Want Devangelie werdt nu ghereckt en gheluerdt
 Elck treckt de scriftuere naer sijn sinlijck verstandt

De duecht wert *verdruct* de boosheit crijcht doverhant
 In schijn des gheloofs werdt ongheloove gheleert
 Min trouwen / men noyt onder tvolck en vandt
 De liefde vercoudt / ende haet vermeerdt
 Duer Anthechrists boden / wert de waerheyte *verkeert*⁺
 Diversche errueren onder tvolck oprijsen
 God werdt gheblasphemeert sijn moeder onteerdt
 De valsche propheten / alle duegcht mesprysen
 Sy segghen die den ruymen wech ter hellen wysen
 Men derf niet waken / bidden / oft vieren
 Men derf niet vasten / abstineeren van spysen
 Op sommige tijden tes menschen versieren
 Sy laken alle duechdelijcke manieren
 Ghy ontsinnighe menschen / die hier nae hercken
 Besiet doch sijn dit Evangelische wercken

⁺Mat. 24.

Tes al gods gheest / daer sy af kakelen
Maer de boose gheest / heeftse beseten
Men kendt de sancten aen haer miraculen
Van haren gheloove sy hen vermeten
Vanden wercken des gheloofs / sy niet en weten
Sy roepen gheloove / en sy en hebben gheene
Sy leeren den volcke als valsche propheten
Men derf niet doen dan betrouwen alleene
Sy raden vander heyligher kercken te scheene
En die daer by bliven heeten sy Papisten
Sy maken ooc alle goet ghemeene
Want sy waren gheerne inder liens kiste
Theeten Christenbruers en Evangelisten
Maer soumen haer wercken wel waerden
Het schynen veel beeter Machumettisten
Ja argher dan Turcken / int compareren

De heylighe scriftuere / sy corrumperen
Op dat sy haer dolinghe daer me muegghen stercken
Besiet doch sijn dit Evangelische wercken

Muncken en nonnen / trecken sy uut den cloosters
Die als rasende menschen achter lande loopen
Sy leeren den ruymen wech als valsche troosters
Met niet doen machmen den hemel coopen
Hier duere krijghen sy discipulen met hoopen
Vanden gheenen die haers vleeschs wellust soecken
Som laten hen besnyen / dander herdoopen
En scrijven daghelijcx nieuwe valsche boecken
Sy doen de menschen in sonden vercloecken
Hier om erghert de weereldt van jare te jare
Sy verwecken oloop in sommige hoecken
Sy stelen de Juwelen van gods altare

Kelcken cyborien tes al goey ware
 Sy verbernen de beelden sy breken de clocken
 Op verboden tijden sy int openbare
 Sonder vreesse vleesch als honden slocken
 Duer begeerlijcheyt des vleesch sy de menschen locken⁺
 Vernufte gheesten wildt redene aenmercken
 Besiet doch sijn dit Evangelische wercken

⁺.2. Pet. 2.

Straffinghe der sonden en willen sy niet hooren
 Goede leere en kunen sy niet verdraghen
 Vander waerheyt keeren sy haer ooren
 En keeren hem tot fabulen en ydel saghen⁺
 Den oprechten predicanten legghen sy laghen
 Want sy hem selven leeraers verwecken
 Die haer ooren ketelen naer haer behaghen
 Met soeten woorden haer bedroch bedecken

⁺.2. Thi. 4.

Duer tijdtlijcken wellust sij haer vleesch bevlecken
 Sy schynen goddienstich / maer versaken de cracht⁺
 Tsjijn boose kindren die haren vader begecken †2. Tim. 3.
 Haer moeder versmaden en weerstaen de macht
 Van hem werden schandelijcke secten inghebracht
 Sij gheloooven vrijheyd / en tsijn knechten der sonden⁺
 De waerheyd weerstaende dach ende nacht †2. Pet. 2.
 Ghelijck Jamnes en Mambres Moysen weerstonden⁺
 Bedriechlicke meesters / sprekende met twee monden †2. Tim. 3.
 Onbewegelijck versteent / herter dan sercken
 Besiet doch sijn dit Evangelische wercken

 Sy blasphemeeren / den wech der waerheyd altoos⁺
 Den gheest der lueghenen / hebben sy binnen †2. Pet. 2.
 Sy sijn sinlijck / sonder gheest heel goddeloos
 Want sy den wellust meer dan god beminnen⁺
†2. Tim.3.

Dese sijndt die duerloopen / de huy[s]ghesinnen
 En leyen de vroukens / met sonden belaeien
 Ghevengen / die nemmermeer de waerheit en kinnen
 Nochtans altijd leeren sonder versaeyen
 Tsijn volcken die met allen winden waeyen
 Sy achten voor wellust / dat sy weeldich leven
 Landen steden werden van hen verraeyen
 De kennesse van dien / es int werck beseven
 Daer sy goede borghers / uut hebben ghedreven
 En hebben haer goedt dieflijck ghestolen
 Waer staet dat int Evangelie ghescreven?
 Maer sy self dolende doen andere oick dolen[†]
 In hoecken in winkels / houden sy haer scholen
 En versmaden de leere der heyligher kercken
 Besiet doch / sijn dit Evangelische wercken

†2. Tim. 3.

Met den monde sy Christum belyen
 Maer met den wercken sy hem versaken[†]
 Tes al Evangelie waer sy gaen oft ryen
 En noeyt ketters / meer daer teghen en staken
 Si spreken van liefden die in nyde blaken
 Want papen en muncken sy overlasten
 Consten sy inde rijckerlien gheldt gheraken
 Sy soudender met beyden handen in tasten
 Ghelijck de Huynen / die op gheen wet en pasten
 Sy kercken / cluysen / en cloosters vernielen
 Sy en willen noch biechten / lesen oft vasten
 Om haer sonden te boeten hoe vol sy crielen
 Sy messaken tvaghevier / tbidden voer de sielen
 Vanden sacramenten / sy oneerlijck spreken
 Waerdts dat papen en muncken cranckelijck vielen
 Dat souden sy op de daken preken

[†]Tit. 1.

En groote lueghenen / hen selden ghebreken
 Soot dicwils blijktt in diversche percken
 Besiet doch sijn dit Evangelische wercken

Sy sijn sonder vrede vol der ongherusticheyt[†]
 Deenich gheloove pijnen sy te deerne
 Sy mesten hen selven in haer wellusticheyt
 In Bachus kercke / daer sijn sy gheerne
 Sy lesen devangelie inde taveerne
 Sy segghen dat sy Christum soecken inden gheest
 Maer voorwaer Malchus draecht de lanteerne
 Want het blijktt sy soecken hem selven meest
 De papen trouwen wijven onghevreest
 De ghehoude lien en maken gheen mentie
 Al doen si overspel dus sijn sy verbeest
 Ten is gheen sonde naer haer sententie

[†]2. Thi. 3.

Ghelijck een schuerduere es haer conscientie
 Sy laten hen duncken / daer en is gheen helle
 Sij verwecken haet / nijdt / twist / en dissentie
 En doen duysendt mael meer quaedts dan ic vertelle
 Sy sijn soe onchristelijck van voortstelle
 Al waren sy ghebroedt onder Lucifers vlercken
 Besiet doch sijn [dit] Evangelische wercken

Prince wildy mijnen woorden niet ghelooven?
 Ghelooft den wercken die wij daghelijcx sien
 Laet u van desen ketters niet verdooven
 Want Paulus seydt wildt dusdanighen vlien
 Spieghelt u aen dabuysen die elders gheschien[†]
 Die hem aen ander spieghelt / es seer vroedt
 Siet toe eer sy / hier oic spelen van dien
 Wandt ick sorghe mochten sy coelen haren moedt

[†]Titi 3.

Sy souden storten alder papen bloedt
 En al die hem teghen sijn / vaet dit expeerte
 Dien souden sy berooven lijf ende goedt
 Hadden sy de macht tblijckt aen tgheveerte
 Wy sien tbeghin elck wacht hem vanden steerte
 Den lesten cloot en es noch niet gheleghen
 Sy lesen de scriftuere ghelijck als beerte
 Den souter las duer haer beestelijck pleghen
 O princhelijcke vorsten set u hier teghen
 Men siet voorwaer aen dees Luthersche clercken
 Gheen Evangelische maer duvelsche wercken

Refereyn.

Duer dabuyselic wonder therte mespaeyt // staet
 Als ick oversie de heel weereldt int ronde
 Soe dunckt my dat alle dinck verdraeydt // gaet
 En tvolck oick met allen winden / waeydt // jaet

Recht oftmen gheen god / oft gheen helle en vonde
Lutter iemandt es recht gheloovich van gronde
Maer meest elck es tot twyfelinghen ghenegen
Tquaedt heet nu goedt en men achtet voor sonde
Dat goede wercken te heeten pleghen
Men laket nu al / dat den vleesche gaet teghen
Dat *den* vleesche me gaet / wordt voor duecht gepresen
Dit doedt oick den muncken / haer cappen verwegen
Och waer is kerstenrijck toe bedeghen
Door Luthers doctrijne / vol erruers gheresen
Devangelie Christi werdt nu ghelesen
Van bancboeven dronckaerts roekeloose calanten
Om naer tvlesch te trecken het blijktt uut desen
Es sonde duecht de Lutheranen sijn sancten

Waerdt dat de menschen dit wel gade slaen / wouwen

Elck sou hier met my / sijnen segel aensteken
Es achterclap duegcht wildt dit vermaen // cnouwen
Soo sijnt al sancten die met Luther aenhouwen
Want van niemandt / en cunnen sy wel ghespreken
Eest sonde dat wy biechten ons ghebreken
Eest duegcht / dat sy hem derren vermeten
Hoe sondich sy sijn / vol vleeschelijcker treken
Dat met eenen suchte al werdt ghequeten
Eest duegcht dat sy svrydaechs vleesch willen eten?
En eest sonde dat ander Christenen derven
Soe houdicse oick voor heylighe propheten
Eest duegcht dat sy alle weldoen vergheten
Met niet te doene den hemel willen erven
Soe machmen haren dach wel vieren / als sy sterven
Eest duegcht oncruydt in gods acker plancten
Soe dincke ick en segt oick menich werven

Es sonde duegcht de Lutheranen sijn sancten.

Eest duecht *in* Bachus kercke groote tuegen // drincken?
 Eest duecht hoveren brassen slampampen?
 En duer onsuverheyt meer dan sueghen // stincken
 Eest duecht dat sy menige stoute luegen // dincken
 Paus cardinalen bisscoppen beschampen
 Teghen papen en muncken roepen en stampen
 Den rechten wech laten / en gaen den crommen
 Eest duecht voor tsacrament storten de lampen
 En achter straten met tortsen loopen mommen
 In gheestelijcke habytten met fluyten met bommen
 Van broodronckenschap weetende wat beghinnen
 Tgheldt verdobbelen met vollen commen
 En cloosters berooven kercken en dommen
 Machmen hier mede den hemel winnen

Sy varen inden choor der seraphinnen
Eest duecht datmen straft doprechte predicanten
Gods moeder veracht / sancten en sanctinnen?
Es sonde duecht de Lutheranen sijn sancten

Eest duecht gods woort naer svleeschs berueren // *trecken*
Eest duecht Devangelie te lesen quansuys?
Op dat elck daer met mach sijn valsche cueren // *decken*
Eest duecht met der heyligher figueren // *gecken*?
De beelden te verworpen ja en theylich cruys
Venus Cupido en sulcken ghespuys
Naeckt in cameren te hanghen seer putertier
Es dit al duecht dit maeckt my confuys
Soe behoefdemen wel eenen nieuwen brevier
Daer werdter vast veele ghedoodt daer en hier
Salmen die al voor Martelaers eeren

Soe machmen wel schueren / den ouden calengier
 Wandt daer en staen gheen sancten in dit papier
 Die tgheloove bevechten en de waerheyt verkeeren
 Met den Evangelie / alle duegcht verleeren
 Ghelijck nu doen / dees Luthersche plavanten
 Maer ic derf wel segghen voor vrouwen en heeren
 Es sonde / duegcht de Lutheranen sijn sancten

Prince.

Eest dat de Lutheranen hoveerdich // blijven
 In haer opinie soe sy ghewoon // sijn
 Gulsich onchuysch brodroncken / aelweerdich // blijven
 In dees duechden totter doot volheerdich // blijven
 Het eewich leven sal haren loon // sijn
 Inden hemel daer Lucifer sal patroon // sijn
 Daer selen sy snap sonder vaegchvier varen
 Inden hoogsten troon / salt daer niet schoon // sijn

Met Arrio Helvidio / dat ketters waren
 By Hus / en Wiclef / salmense paren
 Daer hen solfer en peck niet en sal missen
 Daer selen sy metter duvelscher scharen
 Eewelijck moeten braeyen / en kissen
 Tot dat de ratten de helle uut pissen
 Diet vaegchvier uut pisten hoort Luthersche quanten
 Ick segghe noch eens al metter gissen
 Es sonde duegcht de Lutheranen sijn sancten.

Refereyn.

Een dinc ter weereldt tverwonderdt my seere
 Hoe iemandt mach prijsen de Luthersche gasten
 Wiens ketterye blijktt soe langck soe meere
 Dat een blindt man mocht met vingheren tasten
 Waer vantmen oyt ketters die op duecht min pasten
 Ja waer sachmen noyt Turcken booslijcker leven

Sy en willen niet doen noch bidden noch vasten
En tot alder vleeschelijcheyt sy hen gheven
Maer om dat de herdoopers soe leeclijc sneven
Soo prijstmen godwouts nu de Lutheranen
Sy werden schiere als sancten verheven
Alsmen vanden herdoopers hoort vermanen
Nu craeyen sonder vreesse de Luthersche hanen
En des ghelijcx ooc de Luthersche hinnen
Maer ic segghe hoe sy opsteken haer granen
Aen de miraculen / leerd de sancten kinnen

De necker wildt beeter sijn dan de duvele
Als Lutheranen op herdoopers crijten
En voorwaer / tes al vuyl sout / vuyl suvele
Wat wildt de duvel / den necker verwijten
Om den cuere / en gaef ick niet twee myten

Want muys / en moeyer / es van eenen hare
De Lutheranen / wanen van tooren splijten
Om dat haer bedroch / nu compt int clare
Soo dat alle menschen werden gheware
De herdoopers makent hen wat te breedt
Maer tgheene dat sy doen int openbare
Daer waren de Lutheranen ooc toe bereedt
Vreesden sy de doodt niet dits trecht bescheedt
Warent eerst niet Lutheranen / en Lutherinnen?
Die hem nu herdoopen jaet al waert hen leedt
Aen de miraculen leerd de sancten kinnen

Ick vraghe / waer uute / eest eerst ghecomen
Dat muncken en nonnen / uut den cloosters loopen
Uut Luthers leere hebbent sijt ghenomen
Waert uut compt boeverye met hoopen

Dat dees utsinnighe menschen hen herdoopen
Luther heeft hen oick gheleerd de cuere
Men derf niet ghelooven / dits sijn ontknoopen
Dan dat openbaer staet inde scriftuere
Datmen gods tempel / laet ligghen als een schuere
Dat svolcks devotie / nu es soo cleene
Dat kerstenrijck alomme es in ruere
En datmen tgoedt wildt maken ghemeene
Dit compt eerst uut Luthers leere alleene
Hy heeft gherockt / dat ander af spinnen
Dus seg ick noch eens als die hier op beene
Aen de miraculen / leerd de sancten kinnen

Luther heeft dit speelken / aldereerst berockt
Daer nu oploop af compt in steden / in landen
Wandt tot vryheden / heeft hy de menschen gelockt

Datmen de Christenen / moet sacken / en branden
Had Luther sijn tonghe ghehouwen voor zijn tanden
Voorwaer deser dinghen / en waer al gheen noot
En hier af wildt hy nu wasschen / sijn handen
Recht ghelijck Pilatus / van ons heeren doot
Hy wilder oic uuttrecken / sijnen poot
Doen de boeren / teghen de heeren staken
En hy leerde hen eerst men behoefde gheen hoot
Dit dede den boeren / naer vryheyt haken
Dit willen sijn discipulen / al messaken
Om datse hen tfeys te schamen beginnen
Maer al waerd / dat sy als inghelen spraken
Aen de miraculen / leerd de sancten kinnen

Prince het is al laken van eenen loye
Uut Lutheranen sijn herdoopers ghesproten

Tsijn beye schorfte schapen uut Christus coye
 Der heyligher kercken / weerdich ghesloten
 Met eenen sope sijnse overgoten
 Tgheloove der kercken sy beyde vertyen
 Men soudtse wel ghelijcken met eender coten
 Hoe de Lutheranen / de herdoopers benyen
 Sy sijn selve soe vrij van ketteryen
 Recht als tkerckhof vrij es van dooden lien
 Want alle duegchden / setten sy besyen
 En eens anders goey wercken en muegen sy niet sien
 Allet jammer / datmen heensdaegchs siet gheschien
 Dat de steden verraden werden van binnen
 Luther es de sake / ick blijfs by dien
 Aen de miraculen leardt de sancten kinnen

Refereyn.

O God wat hooren wy nu al rumoers

Onder gheestlijc / weerlijc / al de weerdlt duere
En die hen selven heeten Christen broers
Vervullen Christenrijck / met erruere
Tes al Christus / Christus / achter en vuere
En sy en willen niet doen / naer sijn bevelen
Maer gheven den vleesche / al sijnen cuere
Niet achtende / al soudt / den gheest bequelen
Sy soudense gheerne / al moorden en kelen
Die hen contrarie / pijnen te sijne
Al haer begheerte es rooven en stelen
Dit doen sy al / in Evangelische schyne
Eest paep / oft munc / nonne oft beghyne
Al dat gheestelijcken naem draecht doen sy verdriet
Theeten broerkens in Christo / maer ic seg dmyne
Tsijn bruerkens in Kisto / diet wel besiet

Tgoedt es ghemeene / dits al haer segghen
 Onder de Christen menschen / hoort wat practijcken
 Hoe dat dees boeven / daer op toe legghen
 Dat sy anderlien goedt / naer hen mochten strijcken
 Sachmen oyt meerder verraetschap blijcken
 Dan in onsen daghen / onlancx gheleden
 Onder Tchristen volck in dyversche wijcken
 Noch hebben sy den wille opten dach van heden
 Om inne te nemen casteelen / ende steden
 Maer tgebreeckt hen aende macht / dat sijt ontbeeren
 Sijn dit Christen wercken? jaet duvelsche seden
 Christus seydt / wilt niemants goedt begheeren⁺
 En dit volck wilt hen al met stelen gheneeren⁺
 Slachtende Judam / die Christum verriet
 Sijn dit bruerkens in Christo / ic derf wel sweeren.
 Tsijn bruerkens in Kisto / diet wel besiet

⁺Mar. 10.

⁺Luc. 12.

Och hoe subtyl quamen sy eerst ane
Vanden aflate / was al de queste
Doen begonnen de muncken ane te stane
Om die te vernielen doende haer beste
Doen de sancten / gods moeder / tsacrament / int leste
Hebben sy verraderijen / op ghesteldt
Om ander lien te stooten / uut haren neste
Ende soo te gherakene / aen haer gheldt
Wat hebben sy kercken / en altaren gheveldt
Kelcken cyborien / ghewyde juweelen
Dieflijc ghestolen / duer foortse en gheweldt
Men heeft minder dieven / ghehanghen aen zeelen
Tschijndt dat sy wonder den aermen deelen
En sy en laten den lien het hare niet
Noch seg ic / en wilder met smeeken noch streelen
Tzijn bruerkens in Kisto / diet wel besiet

Wat esser menich Christen mensch ghestorven
Duer Luters leere / van gode verwaten
Wat hebben sijn discipulen cloosters bedorven
Ghebruyckende tgoedt / tot haerder baten
Wat hebben sy ghemaect al apostaten
Die te voren op gheen boosheyt en ghisten
Gaen nu moorden / stelen / en schenden de straten
Wat sijnder al secten / die teeghen een twisten
Som sijndt Luteranen / som Anabaptisten
De derde Swinglianen / maer hoe sy heeten
Tsijn meest al soeckers / vander geldt kisten
Sy willen goedt hebben / en daer om niet sweeten
De beste van hen allen / soude ic veeten
Aenmerckende / dat geen duecht / duer hen en geschiet
Dus segic noch eens / ic wil dat syt weeten
Tsijn bruerkens in Kisto / diet wel besiet

Prince.

Die van Munster haren bisschop / rebel
 Als verblinde / rasende / menschen verwoedt
 Croonden over haer / als Coninc van Israel
 Eenen vremde boeve / duer wiens overmoedt
 Sy haer goedt verlooren / en meest storten haer bloedt
 O Christen princen / sijt ghy noch verblindt
 Siet ghy niet dat u gheldt / u eere / lijf en goedt?
 En dat sy gheerne waren / uwer kisten ontrent
 Es u Luters bedroch / noch onbekendt
 Oft en siet ghy niet / met openen ooghen?
 Soo mocht u god wel eert speelken endt
 Experientie / aen u selven tooghen
 God en sal u onachtsaemheynt niet ghedooghen
 Eest dat ghy dit oncruydt niet uut en wiet
 Die de goede terwe / te verdrucken pooghen⁺

⁺Mar. 13

Tsijn bruerkens in Kisto diet wel besiet

Teghen een Luters Refereyn / vol venijns
 Es dnavolghende ghemaect duer vrients begeeren
 Daer den stock af was / tdocht selcken wat fijns
 En onder tschijn van duechden sy de schapen scheeren.

Refereyn.

TFy Serpentes gespuys Vipere gebroetsel //quaet
 Die u moeder de heylige kercke duernaecht[†]
 Slanghen venijn dat es u voetsle // jaet
 Want gheestelijc / en weerlijck ghy belaecht
 Dat u ketterije gheen jonste en draecht
 Vleesch eeters / bloetsupers / van muncken en papen
 Want u haerlien leven niet en behaecht
 Om dat ghy sijt vanden schorften schapen
 Liefhebbers uus selfs die uut sijt om rapen[†]

[†]Psa. 13.

[†].2. Timo. 3.

Die vanden gheest clapt en sijter heel sondere
 Malchus gheslachte / die Jesabel verknepen
 Om gods propheten te bringhen tondere
 Ghy noempt u Christen bruers en bedrijft wondere
 Teghen Christum als boden van Antechriste
 En onder tschijn van duechden soect ghy der *lien* kiste

Tfy roemers die op *Christus verdiensten* moet // dragen
 En in sonden naer u wellusticheyt wilt leven
 Siel vermoorders die naer muncken bloet // jagen
 Verjonnende hen tgoedt dat hen andere gheven
 Dolende sterren vanden viandt ghedreven⁺
 Naer volghers van Chore saen te muten bedacht
 Loghenachtighe meesters van Petro voorscreven⁺
 Van wien schadelijcke secten werden in ghebracht
 Vervalschers van gods woort die wel *der* spinnen slacht

⁺Jud. 1.

⁺.2. Pet. 2.

Die uut soeten bloemkens suycht venijn infect
 Die dwesen der duecht hebt maer versaect de cracht⁺
 En die de Christen vryheyt tot sonden treckt⁺
 Spotters die met al die weldoen gheckt⁺
 Clapheylighen twaer noodt datmen u verniste
 En onder tschijn van duechden soeckt ghy der lien kiste

⁺2. Timo. 3.

⁺Gal. 5.

⁺1 Pet. 2.

Wee u tyrannen / die sonder ontfermen // worcht
 Daerm schuldenaers / en grijpse metter kelen
 Judas discipulen tschijnt dat ghi voor dermen // sorcht
 En men siet u den aermen thare onstelen
 Met lortsen en borghen bancqueroeten spelen
 Siet ghy cloosters yet gheven / kercken verchieren
 Al en costet u niet therte moet bequelen
 Om dat te beletten / soeckt ghy dusent manieren
 Men soudt den aermen gheven dits u creyieren

Maer tgoet dat ghy aen tgat hangt van uwen mossen
 Verdrinckt / verspeeldt ghy onchuytsche putieren
 Daer soudt ghy de aermen me spijsen en dossen
 Aey valsche Christianen ghy sijt vanden vossen
 Die gods wijngaert bederven / stinckende / als miste⁺
 En onder tschijn van duechden / soect ghi der lien kiste

⁺Cant. 2.

Tfy Antiochus dienaers / roovers kerck // dieven
 Beeldebekers sacramenten versmaders
 Vernielders van gods dienst / die leeck en cleric / brieven
 Niet eeren de vrienden ons hemelschen vaders
 Nicanors voorvechters / boose overdaders⁺
 Die elcken straft / gheen straffinge en muecht hooren
 Trouweloose meyneedighe steden verraders
 Die gheerne de handt hadt in de groote cantooren
 Twistmakers die alle de weereldt verstooren

⁺.2. Mac. 8.

Heliodorus serganten / die gheerne soudt tasten⁺
 Inden block des tempels hier nae hanghen u dooren
 En ontsaecht ghy gheen raders / galghen / oft basten
 Al die meer hadden dan ghy soudt ghy overlasten
 Kercken / clusen / cloosters bracht ghy te quiste
 En onder tschijn van duechden soect ghy *der* lien kiste

⁺1. Mach. 3.

Princen dien van allen duechden de walghe // steect
 Die sonder sorghe / wildt wel drincken en eeten
 U supende soo vol dat uut uwen balghe // leeckt
 Asmodeus kinderen / van Mammon beseten
 Pluymstrijckers die alle menschen laet weten
 Datmen ten hemel compt duer een suchten // binnen
 Achabs loghenachtighe Baals propheten⁺
 Dorre boomen / men mach u aen u vruchten // kinnen
 Die niet god / maer wellust sonder duchten // minnen

⁺3. Reg. 18.

Voor ghemeyn oorboor soeckt singulaer profijten
 Bedriegers die tgoet / met valschen cluchten // winnen
 En papen en muncken haer giericheyt verwijten
 Bescheten coeyen die de heel weereldt beschijten⁺
 En elck van u wilt sijn een Evangeliste
 En onder tschijn van duechden soeckt ghi der lien kiste

⁺Cant. 2.

Refereyn.

OM dat liefde verhuyst es en trouwe doot // es
 Om dat de lueghene de waerheyt bestrijdt
 Om dat rechtveerdicheydt in grooter noodt // es
 Om dat Cain sijnen broeder Abel benijdt⁺
 Om dat Helias vervolgh voor de waerheydt lijdt⁺
 Om datter regneeren veel valsche propheten
 Om dat lutter iemandt sijn vleesch castijdt
 Om dat sy som dolen die den wech wel weten
 Om dat de leecke dubben in gods secreten

⁺Ge. 4.

⁺.3. Reg. 18.

Om dat den menschen al vryheyt werdt gheleerd
 Om dat meest elck sijn schaemschoenen heeft *versleten*
 Om datmen sonder vreese nu god onteerd
 Om dat devotie mindert / boosheydt vermeerdt
 Om dat elckerlijck wildt naeyen sijnen naet
 Om dat eyghen goetduncken *scriftuere* verkeerd
 Hier om gaet de weereldt al soo sy gaet

Om datmen oneerlijck siet in gods temple // leven ⁺	
Om dat veel menschen vanden gheloove scheyen	⁺ .1. Thi. 4
Om dat de gheestelijcke som quaedt exemple // <i>geven</i>	
Om dat de blinde / de blinde leyen ⁺	
Om dat de herders hen selven weyen	⁺ Mat. 15.
Om datse alleene de wolle soecken ⁺	
Om dat de priesters / hen som gheerne vermeyen	⁺ Ezec. 34
By de ruters / metten witten doecken	

Om dat regneeren / soe veel valsche boecken
 Om datmen vindt soe veel Duytsche clercken
 Om datmen preeckt in cameren in hoecken
 Teghen de leere der heylicher kercken
 Om datmen veracht alle goede wercken
 Om datmen op tgheloove alleene staet
 Om dat de menschen nae nieu leeringhe hercken
 Hier om gaet de wereeldt al soo sy gaet.

Om dat de predicanten meest sijn stomme honden⁺
 Die teghen de wolven niet en derven bassen
 Om datmen nu vindt soe veel domme gronden
 Die op gods streng oordeel niet en passen
 Om datmen theylichdom werpt uuter cassen
 Om datmen versmaedt der ouders perfectie
 Om datmen doncruydt oppe laet wassen

⁺Esa. 56.

Van jare te jare duer slappe correctie
 Om dat tvleesch den gheest houdt onder subjectie
 Om dat elck wilde volghen sijn sinlijcke treken
 Om dat de predicanten naer haer electie
 Rechtveerdicheyt swyghen bermherticheyt preken
 Om dat sy niet wel en straffen de ghebreken
 En haer leere niet en bewysen metter daet
 Om dat esels in bonte cappen steken
 Hier om gaet de weereldt alsoo sy gaet

Om dat gods vreesse uuter weerelt gebannen // werdt
 Om dat duecht alomme es donghetelde
 Om dat Pharons waghens inghespannen // werdt⁺
 Die teghen Israel cloeck wildt te velde
 Om datmen nu cloosters breeckt met ghewelde
 Om datmen verdrijft gheestelijcke personen

⁺Exod. 14

Om datmen kettters laet afcoopen met ghelde
 Om dat de cruys bruers alle mesdaet verschoonen
 Om dat justitie moet inden torf hoeck woonen
 Want twee die een ghelijck feydt hebben bedreven
 Deen gaet vry mach hy wel duymcruydt toonen
 En dander moet sterven / mach hy niet gheven
 Hoe compt dat de menschen dus beestelijck leven
 Om dat tsweert der correctien niet stijf en slaet
 Om dat thoofc cranc es de leden sneven
 Hier om gaet de weereldt alsoo sy gaet

Om dat de Christenen naer tijtelijc jolijt // haken
 En Christum sijn cruys laten draghen alleene
 Om dat de Princen naer eyghen profijt // waken⁺
 Om datter weynich god soecken oft gheene
 Om datse derm puepel som villen totten beene

⁺Esa. 1

Op datse mueghen wesen groote cadetten
 Om dat overspel heensdaechs es so ghemeene
 Om dat sijt selve doen diet souden beletten
 Om datmen maeckt veel statuten en wetten
 Om datter soo luttel werdt onderhouwen
 Om dat de weereldt es vol duvels netten
 Om datter soo weynich sijn diese schouwen
 Om dat cleyn schaemte es onder de vrouwen
 Om dat de maechden hebben een stout ghelaet
 Om dat wy gheen van al en doen so wy souwen
 Hier om gaet de weereldt al soo sy gaet

Om dat wi weynich nae eens anders hinder // vragen
 Om dat wy malcanderen niet en beminnen
 Om dat vuylkens houwen / kinder / kinder // draghen
 Om dat jonghe leckerckens kindren winnen

Om dat sy sonder godts vreese beghinnen⁺
 Om dat douders haer kindren qualijck bewaren
 Om dat sy hen jonck / god niet en leeren kinnen
 Om datse te seere de royen sparen
 Om dat tvolck booser werdt van jaren te jaren
 Om datmen vindt soo veel nieuwe sneden
 Om dat elck grooten rijckdom wildt vergaren
 En niemandt met den sijnen en es te vreden
 Om dat discoort regneerdt in dorpen in steden
 Om dat dlant gheregheerdt werdt duer jonghen raet
 Om dat wille / en fortse / nu heeten beden
 Hier om gaet de weereldt alsoo sy gaet

⁺Tob. 6.

Om dat elck tstof uut eens anders ooge trecken // wilt⁺
 Om dat nyemandt den balck in sijn ooghe en siedt
 Om dat elc sijn booshey met scriftueren decken // wilt

⁺Mat. 7.

Om dat den sacramente veel schanden gheschiet
 Om datmen doncruydt niet uute en wiedt
 En gods eere en voordert niet met allen
 Om datmen gods dieneers gheen eere en biedt
 Om dat de wijfs van scriftueren rallen
 Om datmen dautaren laet vervallen
 Om datmen huysen maeckt ghelijc casteelen
 Om datmen de kercken laet ligghen als stallen
 Om dat boeren hen nu syden en flueelen
 Om dat de rijcke vrecke eet lecker morseelen
 Daghelijcx sijnen buyck daer mede versaet
 Den armen Lasaro niet met en wildt deelen⁺
 Hier om gaet de weereldt alsoo sy gaet

⁺Luc. 16.

Prince.

Om datmen dofficien nu coopen // moet
 Om dat recht es duer gaven wijcken⁺

⁺Mic. 3.

Om dat groote borsen by een hoopen tgoedt
 Niet achtende wient schaeyt als sy mueghen rijcken
 Om dat tfutselboeck leardt diversche practijcken
 Waer duer menich om deertsch goet sijn siele waecht
 Om datmen fraude in comanschap siet blijcken
 Om dat eyghen bate tghemeyn profijt verjaecht
 Om dat Judas nu weer de borse draecht
 Om dat dambachts man duer nieuwe inventie
 Practijcke leardt om winnen hoet god meshaecht
 Om dat meest elck heeft een ruym conscientie
 Om dat gulsicheydt verdrijft abstinentie
 Om datmen tgebodt gods en der kercken versmaet
 Om dat luttel iemandt doedt penitentie
 Hier om gaet de weereldt alsoo sy gaet.

Refereyn.

NONnen / beghynen / gheoordende papen

Die duer Luters leere haer oorden verachten
Loopen nu inde weerdlt een luchtken rapen
Sy en willen niet langher alleene slapen
Op vleeschelijcken wellust staen haer ghedachten
Al hebben sy goey daghen sy soecken goey nachten
Deene troudt eenen man / dander een wijf
Maer wil ick u segghen wat sy verwachten
Armoede die sy met den jare verpachten
Sy en brenghen niet tsamen / dan elck een luy lijf
Om wercken sijn hen de leden te stijf
En van gheenen doene sy en weten
Besiet doch wat werdt dan haer tijdt verdrijf
Kijven en vechten dits mijn motijf
Dit mueghen sy somtijts doen voor haer eten
Als hen niet en volghen donbesorchde beten
Die sy in haer cloosters te hebben plaghen

Dus derf ick my wel te segghen vermeeten
Selck soeckt goey nachten / en verliest de goey dagen

Sonder sorghe wel teetene en te drinckene
Sijn muncken / en nonnen / beyde ghewendt
Esser dan niet te bytene / oft te schinckene
En treefter cloxken niet en pijnnt te clinckene
Ghelijckt wijlen eer dede in haer convent
Och hoe moet hen varen maer dmeest torment
Sy en mueghen hen met vreden nergent planten
Sijn sy TAntwerpen / te Brugghe / oft te Ghent
Niemandt goeders en es hen gheerne ontrent
Sij mueghen somtijts tot Luterschen callanten
Een maeltijt rapen dan sijnt trauwanten
Die in haer cloosteren / waren heeren
Dat jonckvrouwen waren / beroeyde danten

Sy werden versmaedt aen alle canten
 Daermense voortijts hadde in eeren
 Sy en vinden gheenē troost waer sy hen keeren
 Sy werden verstooten van vrienden en maghen
 Ick segghe noch experientie macht leeren
 Selck soeckt goey nachten en verliest de goey dagen

Dit volckken en weet van gheenē sorghene
 Sy moeten eten / en sy en weetent / waer halen
 Van hongher wanen sy te verworghene
 Tvolck is hen onwillich te borghene
 Want sy sorghen voor faulte aent betalen
 En in haer clooster hadden sy ghemalen
 Twas hen te vooren ghebrouwen⁹ / en ghebacken
 Als treefter clockken luyde sonder dralen
 Ghinghen sy ter cribben / dat moet hem nu falen

9 Verbeterd uit *ghebroumen*.

Sy vermuyldent doen daer sy nu naer snacken
 Sy souden naer tclooster broot haer vingeren lacken
 Mocht hen gebueren maer neent al macht hen spijten
 Peynst als sy dan krijghen jonghe bracken
 En deene roept eten en dander kacken
 En dat sy hen snachts het hoofd vol¹⁰ krijten
 Dan moeten sy haer leven in drucke verslijten
 Die eerst de weelde niet en consten ghedraghen
 Dus wil ick my noch te segghen quijten
 Selc soeckt goey nachten / en verliest de goey dagen

Sy hadden int clooster den onbesorchden cost
 Selen sy nu eten sy mocetent winnen
 Sy waren werm en sadt en wel ghedost
 Ghemantelt gherockt ghepelst ghevost
 Nu en weeten sy waer me decken haer vinnen

10 Verbeterd uit *vool*.

Al mueghen Luteranen / en Luterinnen
Int eerste wat gheeven sy sijns saen moede
Haer schoenen haer kousen haer cleederen dinnen
Vrienden en maghen en willense niet kinnen
Al sijndt de naeste van haren bloede
En sy sijn de verste van haren goede
Dat sy int clooster brachten dat es daer bleven
Sy en wilden niet staen / onder eens anders roede
Nu loopen sy als schapen sonder hoede
Int wilde niet weetende waer by leven
Broeders / oft susters / en willen niet gheven
Noch nichten / noch neven / en wien sijt claghen
Sy werden bekeven dus werdt hier ghescreven
Selc soect de goey nachten en verliest de goey dagen

Dan moeten sy gaen sorg^{hen} / voor de pappe

Die tkindt sal eten / voor licht / en voer vier
Aey arm munck ghy staeckt veel beter in u cappe
Want ick dinc wel al en haelt ghyt niet ten tappe
Men drinckt tuwent dicwils / suer muylen bier
Och het esser in huys / een cranck bestier
Peynst eens hoe varet desen legghen beghynen
Als sy vanden kinderen hooren tghetier
En deene roept daer / en dander crijt hier
Hen ghebreken cleeren / schoenen en plattijnen
Daer en es onder oft over wullen oft lynen
Men siet int huys niet / dan ydel hoecken
En besnotte kinderen / met halven dosijnen
Hoe moeten de luye nonnen verdwynen
Als sy moeten wasschen de bescheten doecken
Bruer lollaert moet hem int werck vercloecken
Al sou hy gaen trecken de croeye waghen

Waren niet saechter te handelen de boecken
Selck soeckt goey nachten en verliest de goey dagen

Prince als sy hen vinden in dit percket
Van elcken ghelaten heel desolaet
Dan crijchtse de viandt vast dieper in sijn net
Want sy sitten tsamen teghen de wet
Een verlopen nonne en een apostaet
Duer daermoede donsuer liefde vergaet
Ghebreck van ghelde doedtse dicwils quelen
Dan crijghen sy op malcanderen den haet
En de duvel maectse soe desperaet
Dat hen gheen quaedt doen en mach vervelen
Deene loopt hoere / dander moorden en stelen
De kinderen legghen sy voor de honden
Te vondelinghen / peynst oft sijt niet en spelen

Ten lesten betalen sijt met der kelen
 En werden op raders aen galghen ghebonden
 Meest deel versmooren sy in haer sonden
 Die haer cappen hanghen op de haghen
 Ick segghe noch tes dicwils bevonden
 Selck soeckt goey nachten / en verliest de goey dagen

¶ Teghen een Luters Refereyn was dit ghemaect
 Ter eeren gods uut rechter charitaten
 Daer den stock af was den sin wel smaect
 Dit sijn de ghene die Martinum Luter haten

Refereyn.

EEst wonder dat de weerelt op schaetsen // springt⁺
 Dat op ons de zee / van tribulatiën // vloeydt⁺
 Hoort hoemen discoort / in alle plaetsen singt⁺
 Het leeck volck / hen met disputatiën // moeydt

⁺1. Jo. 5.

⁺Luc. 21.

⁺Prov. 6.

Christus Petrus scepken / met sijnder gratien // roeyt⁺
 Nochtans daer op seer swaren tempeest // waeydt⁺ ⁺Mat. 14.
 Veel oncruyts ooc onder alle natien // bloeydt ⁺Mat. 13.
 Uut Luters venijn dat hy onghvreest // saeydt
 Die meest sielen verleydt Lucifer meest // paeydt
 Dus veel¹¹ gripende wolven naer haer proye // gapen⁺
 Menich vals propheet vrucht duer Luters geest maeyt⁺ ⁺Mat 17.
 Die donnosel schaepkens uut Christus coye // rapen ⁺Act. 20
 Lichte baghynkens die alleene noye // slapen
 Oude vandoosen die sheylich daechs spinnen
 Dit syn de ghene die Martinum Luter minnen

Abten van Amphora die vanden buyc godt // maken
 En ter missen cleppen / met potten / en glasen // snel
 Die prelaten versmaden / en haer ghebodt // laken
 Op Paus Cardinalen Bisschoppen rasen // wel

11 Verbeterd uit *weel*.

Die waken / vasten achten vysvasen // spel
 Die crucen beelden naer Turcks costumen breken⁺
 Roekeloose gasten verwaende dwasen // fel⁺
 Wittebroots kinderen die de crumen // steken⁺
 Die altijd van slampampen / en slumen // spreken
 Op kercken clusen en cloosters walghen // sij
 Die Devangelie op haer dumen // preken
 In boosschen in haghén seer nae der galghen // by
 Oft inden cnol dese gulsighe balghen // vry
 Duytsche doctoren en doctorinnen
 Dit sijn de ghene die Martinum Luter minnen

⁺Judi. 1.
⁺Jac. 5.
⁺1. Pe. 4.

Tes meest al Rapiamus wilt opten hoop // sien
 Die tegen gods woort als Turcken en Hunen // bassen
 Futselaers bedrieghers / en loose cooplien⁺
 Die inde vasten / wel vette capunen // brassen⁺

⁺2. Tim. 3.
⁺Ro. 1.

Vertwyfelde papen die laten haer crunen // wassen
 Tpriesterschap vertijen / en gaen een wijf // trouwen
 Muncken die haer cappen opte tunen // passen
 Dese sietmen aen Luters dans ooc stijf // houwen
 Wergarens / muymakers / die selden gekijf // scouwen⁺
 Nonnen die noode in cloosters ghespan // sijn ^{+2. Pe. 2.}
 Loopen uute / nu sij Luters motijf // cnouwen
 Den gheest Asmodeus helptse aenden man // fijn⁺
 Dien valsche ketterye smaect soeter dan // wijn ^{+Ozee. 5}
 Dwalende gheesten verkeerde / sinnen
 Dit sijn de ghene / die Martinum Luter minnen.⁺ ^{+1. Timo. 4}

Wie soude de valscheyt / in dit pampier // schrijven
 Van hen die in Luters dienst verbonden // staen
 Sy dooden den Paus al hadt hy vier // lijven⁺
 Ja mochten sy metter tongen doode wonden // slaen⁺ ^{+Hiere. 9.}
^{+ende. 18.}

Tsijn al blasphemien / die uut haren monden // gaen⁺
 Sy verachten gods moeder / en alder santen // daet ^{+Ro. 2.}
 Al mochten sy duer rechte biechte haer sonden // dwaen
 Sy en willen niet hooren der predicanten // raedt
 Maer van erruere sy alomme planten // tsaedt⁺
 Die haer ooghen van gods sacramenten // wenden ^{+Esa. 45.}
 Anthechrists boden Lucifers serganten // quaedt⁺
 Die dachlijcx veel sielen ter helscher tenten // senden ^{+1. Joa. 2.}
 Die kercken berooven en conventen // schenden
 Die gods lichaem in tsacrament ontkinnen
 Dit sijn de ghene / die Martinum Luter minnen

Prince.

Laet ons tot onsen hemelschen vader // beden⁺
 Dat hy verleene der heyligher kercken // spoedt⁺ ^{+Eph. 5.}
 Hy es ons hoeft wy sijn algader // leden⁺ ^{+Col. 1.}
 Gheestelijck weerlijck / leecke en clercken // vroet⁺ ^{+Ro. 12.}
^{+1 Cho. 12.}

O herder der schapen geeft ons nu stercken // moedt
 En wildt de wolven uut onser banen // jaghen
 Die nu ontraden Christelicke wercken // goedt
 En teghen u wet als ketters vanen // draghen
 Die goede Christenen / meer dan soudanen // plagen
 En gods woort naer haer phantasijen // reken
 Diet Christene gheloove uut te planen // waghen
 En met der scriftueren haer ketterijen // decken⁺
 Die met doctoren in theologyen // gecken
 En niet en wien haers selfs hoveken binnen
 Dit sijn de ghene die Martinum Luter minnen.

⁺2. Pe. 3.

Refereyn.

O God hoe verre sijn wy ghedwaeldt
 De Christelicke wercken sijn heel versleten
 Door eenen Apostaet die in tgheloove // faeldt
 De welke heeft van achter de bancke ghehaeldt

Een nieu Evangelie naer sijn vermeten
 Dwelck de ratten / beter hadden gheten
 Dan dat hy daer soo jammerlijc / me heeft bedrogen
 De simpel menschen die niet bet en weten
 Waer hy niet metten viandt beseten
 Hy en hadt teghen de waerheyt soo niet gheloghen
 O rooden draeck wat hebdy venijns ghespoghen
 Al kerstenrijck dore onder leecke en clercken
 Met uwen steerte hadt ghy naer u ghetoghen
 Het derdendeel der sterren hadt ghyt vermoghen⁺
 Maer neen ghy die consten u boosheyt wel mercken
 Maer de vleeschlijcke menschen hebt gy doen hercken
 Naer u vleeschlijcke leere dat sy tot u vlien
 Al spotmen metter heyligher kercken
 Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

⁺Apo. 12

Hy heetse hypocryten die tvleesch castijen
Suverlijc leven / vasten bidden / waken
Maer dat de priesters uut sijnder ketterijen
Wijven trouwen dat mach hy wel lijn
Op datse veel jonghe Luteraenkens maken
En dat de muncken haer oorden versaken
Loopen als dulle Apostaten verwaten
Tot sy ooc erghens aen een wijf gheraken
Dit prijst hy al / Tian sou hijt ooc laken?
Soo soude hy ooc moeten sijn nonne laten
Datmen de muncken naer roopt achter straten
De leecke de priesters met vingheren wijsen
Datmen doverste veracht van beyden staten
Dat sijn discipulen alle menschen haten
Die haer ketterije / niet en prijsen
Dat dondersaten teghen de heeren op rijsen

Datse niet en achten haer heeten oft verbien
 Datmen den steden steelt haer axcysen
 Tmach al naer Luters Evangelie // gheschien

Tes alleleens weermen wel oft qualijck // doet
 Wandt ons wercken en acht god niet een spaenken
 Eest wonder dat hem tvolc tot duechden dralijc // spoedt
 Want weldoen es sonde maectmen hem nalijc // vroedt
 Watmen doet als men ghelooft / tes al claer baenken
 Men derf niet biechten oft weenen een traenken
 Christus heeft voldaan / elck wildt vercloecken
 Dees tydinge craeydt ons TWittenberchs haenken
 Al maectmen ooc somtijts een jonck Luterakenken
 Daer knechtken vergaert sijn en witte doecken
 Daermen Devangelie leest in hoecken
 Luter maect gheen sonde / van selcken dinghen

Die den Paus can beschimpen / blameren vloecken
En veel blasphemien uuter mouwen soecken
Teghen bisscoppen prelaten sonderlinghen
Vanden muncken veel lueghenen can by bringhen
Dit sijn in Luters secte al gheleerde lien
Hoe sy scriftuere / met ketterijen minghen
Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Noyt ketterije meer tot sonden verwecte
Want sij consenteerdt den vleesche al sijn ghelieven
Al doetmen overspel eest int bedecte
Tmach wel passeren / naer Luters secte
Dat susterkens bruerkens malcanderen gherieven
Roffiaens / bancboeven / jae rechte kerck dieven
Die kelcken stelen en cyborien breken
Roovers snaphanen die elcken grieven

Die steden dreyghen met valschen brieven
Die kercken / en cloosters aen willen steken
Muytmakers die met verraders treken
Haer handen in donnosel bloedt willen netten
Op datse Luters lachter mochten wreken
Dese hoortmen de scriftuere preken
In schepen op waghene in Caboretten
Al doetmen gheen duecht / al wiltmense beletten
In ander menschen en noch bovendien
De beelden breken de vierdaghen af setten
Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Lieghers / bedrieghers / bancqueroetieren
Die eest recht / eest crom / gheerne spelen binnen
Monipoliers / woeckenaers / financieren
Uutsupers der aermen groote ghieren

Die daghelijcx haer gheldt leenen om winnen
Die alle dinck sonder gods vreese beghinnen
God met eenen sucht wanen paeyen ten ende
Die noch god / noch duecht / noch sonde en kinnen
Dit sijne die Luters secte beminnen
Want al dat onghevreest es / diendt onder dees bende
Om vrylijc te sondighen sonder emende
Men derf niet restitueren laet lortsen en lueren
Tgoedt es ghemeene hoe ict keere oft wende
Ic laet my duncken dat meest al de ellende
Die wy heden sien / comt uut Luters errueren
De duvel en derf de menschen niet becueren
Luter scherpt in desen wel sijn Ingien
Hoemen scriftuere siet recken en schueren
Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Men hoordt de Lutheranen roepen en stampen
Op tschieraet der kercken daer sy niet aen en ghellen
Sy blasen de keersen uute ende de lampen
Voor tsacrament opten aflaet sy schampen
Segghende de duvel woondt in de calfs vellen
Dit volcxken twyfelt ooc vander hellen
Offer een es / en segghen tvaechvier es uut ghepist
Sy spreken blasphemien te boos om vertellen
Van tsacrament des outaers / hoordt dees ghesellen
Sy segghen die misse hoort / dat hy gods lichaem mist
Die tot gods dienst yet gheeft dat hijt verquist
Dat de ratten dwywater uut hebben gedroncken
Dits de leere vanden vijfsten Evangelist
Te Wittenberghe die alomme rockt twist
Tbreeckt nu uute dat langhe heeft ligghen voncken
Twassen selden goey vruchten uut quaden troncken

Al laetmen doncruydt op groeyen sonder wien
 Al werdt metter scriftueren venijn gheschoncken
 Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Men straft de predicanten / alle daghe
 Preken sy goey wercken oft penitentie
 So eest god gheve den pape de plaghe
 De schelm liechter ane duer sijn diefs craghe
 God gheve den munc¹² de pestilentie
 De duvel hael den wolf dits de reverentie
 Diemen den predicanten doet naer Luters lesse
 Maer preecter yemandt naer sijn inventie
 Alleen van tgheloove / makende gheen mentie
 Van Christelijcke wercken int expresse
 Al waerdts een bancboeve met eenen langhen messe
 Gaeve hy den hemele goede coop

12 Verbeterd uit *muuc*.

Tvolck hinghe hem ane ghelijck een clesse
In sijn sermoonen al preeckte hijer sesse
Al waert over een myle hy creghe den loop
Dits de devotie vanden Luterschen hoop
Al waert dat sy landen en steden verrien
Om haer secte te stercken hier leydt den cnoop
Tmach al naer Luthers Evangelie gheschien

Al eetmen svrydaechs eenen ghebraden capuyn
Ja al waert in de vasten tmach al passeren
Al nemen de Nonnekens duer tvleesch ocsuyn
Datse haer wielen hanghen opten tuyn
Uuten cloosters loopen en gaen hen verweren
Luters Evangelie salt consenteren
Al verachtmen alle Sacramenten
Al wiltmen gods moeder alle santen blameren

Luter sal hier af lichtelijc absolveren
Al maectmen bordeelen van gheestelijcke conventen
En al willen ooc sijn adherenten
Met gheestelijc goedt haer kisten vullen
Al doen sy figueren schilderen oft prenten
Teghen tgheloove daer sy den innocenten
Duer duytwendich ghesichte me verdullen
De Paus van Wittenberghe verleent sijn bullen
Dat sy selc werc sonder sonde mueghen bespien
Al sietmen de waerheyt bedecken behullen
Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Luter belooft sijnen discipulen hier vryheydt
Naemaels den hemel van duechden hoe povere
Hoe wel dat hyse ter hellen / vast by // leydt
Sy houdendt voor Evangelie / dat hy // seydt

Al eest een dronckaert een brasser een hovere
Tgheloove es de ponte diet al set overe
En Luters gheloove gaet lancx soo manckere
Eerst riedt hy den muncken dees schoon belovere
Een wijf te trouwen nae maeckt hijt grovere
Hy moest ooc een hebben aerm Venus janckere
Siet ghy niet hoe hy steect sijnen stanckere
Aerm dwasen diet met hem houdt soo vaste
Sijn leere cruypt voortd ghelijc den canckere
Meerdt ghy u schip aen desen Anckere
Ghy blijft uutter havenen daer eewich es raste
Keerdt haestelijc u roer trecket seyl ten maste
Voor god en de heylighe kercke buycht u knien
Al waert datmen deen boosheyt op dander taste
Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Princelijcke doctoren vanden quaertspele
Die geen duecht en muecht sien sonder verthoornen
Al hebic hier verteldt van uwen aert // vele
Nochtans ic noch het meeste paert // hele
Hoe dat ghy nu queldt / gods uutvercoornen
Ghelijck de rooskens staen onder de doornen
Staen de kinderen der kercken / tallen weggen
Onder de kettters die als gheswoornen
De beste aenhanghen metten thien hoornen
Sijnde uutten poel van Wittenberghe ghesteghen
De welcke / heeft eenen mondt ghecreghen
Daer veel blasphemien mede werdt ghesproken
En die alle gods dienst sou spreken tegen
Doude ketterije begraven gheleghen
Sou opheffen en duer sijn blasen weer stoken
Tvier onder der kettters asschen ghedoken

Dwelck nu onblusschelijc brandt / soomen mach sien
 Maer wat boosheyt de Luteranen coken
 Tmach al naer Luters Evangelie gheschien

Refereyn.

OCh wat moetmen hooren / wat moetmen al // sien
 Een Cristen herte / mach wel verdrieten // tspel
 De weerelt es vol schandalen quaet es den val // uulien⁺
 Want sviandts stralen op ons ooc schieten // fel⁺ ⁺Mat. 18
 Elck mach sijn aensicht met tranen begieten // wel ⁺Luc 17.
 Want ick sie alomme waer ick my keere
 De waerheyt wert vervolcht gods dienst gaet te niete snel⁺
 En ons naken plaghen soe langck soe meere⁺ ⁺Esa. 59
 Dits meest al comen uut Luthers leere ⁺Rom. 1
 O grijpende wolf / in eens lams habijt
 Ghy gaeft eerst uute dat ghy socht gods eere
 Reformatie der kercken en sielen profijt

Maer ghy socht u vleesch als valsch ypocrijt
 De waerheyd hier af es nu claer beseven
 Ay gheveynst geest wat hebdy al bedreven

In deerste bracht ghy al de abuysen // by
 Van Paus Bisschoppen¹³ en Cardinalen
 Verachtende / abdijen kercken / en cluysen // vry
 Segghende dat papen en muncken al dwalen
 Ooc leerde ghy vryheyd voor Duytschen en Walen⁺
 Hier mede creecht gy eerst audientie
 Want tgemeyn volck verhuecht van selcker talen
 Des gaven sy u te eer credentie
 O cruypende cancker boose pestilentie⁺
 Tvenijn es vast voortd en voortd gecropen
 Van waken van vasten maectt gy cleyn mentie
 Men derf niet doen dan ghelooven en hopen

⁺2. Pet. 2.

⁺2. Thi. 2.

13 Verbeterd uit *Bisshcoppen*.

Christus heeft voldaan den hemel es open
 Siet wat subtijlder netken werdt hier gheweven
 Aey gheveynst gheest wat hebdy al bedreven

Met vleeschelijcken woorden / hebdy tvleesch gelocht⁺
 Als Machumet hebdy u wet begonnen
 Waer duer es in kerstenrijc een spel berockt
 Ten werdt noch ducht ic niet af ghesponnen
 Wat heeft daer Lucifer al ane ghewonnen
 Den gheest Asmodeus stac Luter in dlijf⁺
 Dus liet hy toe dat muncken trouden nonnen
 Want hy hadt ooc gheerne gheweest aen dwijf
 Ic laet my duncken dit was sijn motijf
 Dat hy de suverheyte eerst heeft mespresen
 En want hem de cappe dructe veel te stijf
 Soe heeft hy op alle cloosters ghegresen

⁺2. Pet. 2.

⁺Tob. 3.

Hy en wilde niet langher een muncxken wesen
 Dus heeft hy teghen de ghelooften ghescreven
 Aey gheveynst gheest wat hebby al bedreven

Ghy onttreect den prelaten onderdanicheyt
 Dat sy werden veracht van boeven en hoeren⁺
 Ghy verweckt in dondersaten wederspanicheyt⁺
 Ghelijck wel ghebleken heeft aen de boeren
 Heel kerstenrijck waecht van uwer voeren
 Wat esser menich man in sijn bloet vermoordt
 Ghy stelde den hemel ooc gheerne in roeren
 Want gy blasphemeert de sancten dus sidy verdoordt⁺
 Daer en is gheen vaghevier dit bringt ghy voort
 En beneempt den dooden der levender bystandt
 Wat hebby op deerde al sielen vermoordt
 Dus onder de kettters de croone ghy spandt

⁺Rom. 13.

⁺.1. Pet. 2.

⁺Judi. 1

Als een instrument¹⁴ vanden boosen viandt
 Die den menschen leerd een beestelijck leven
 Aey gheveynst gheest wat hebby al bedreven

Hoe selt ghijt verantwoorden / boos Apostaet
 Dat duer u es bedorven / menich schoon convent
 Ghy versmaet de misse ghy bespot den afflaet⁺
 Ghy slaet u tonghe als venijnich serpent⁺
 In die moeder Gods ja int heylich Sacrament
 Ghy blasphemeerd Christus vleesch ende bloedt
 U discipulen draghen hier inne consent
 Want u leere gheeft hen om quaet doen moet
 Sy stelen kelcken cyborien gheestelijck goet
 Dit sijn al Evangelische seden
 Anders eest al sonde wat duecht datmen doet
 Eest waken vasten lesen oft beden

⁺Psa. 72

⁺Rom. 3

14 Verbeterd uit *iustrument*.

Dit raest Luthers dul hoodt ooc volgent sijn leden
 Daer sijn valsche leere aen is becleven
 Aey gheveynst gheest wat hebby al bedreven

Ghi maect argher Christenen dan Turcken oft Joden
 Want ghy leertse leven al warent honden
 Ghy versmaet der heyligher kercken geboden
 Ende segt het sijn al menschen vonden
 Ghy ontraet de biechte en geeft vryheynt in sonden
 Wat es duer u menighe maecht gheschindt
 Die aen god met gheloofden waren verbonden⁺
 Nu loopen achter lande als menschen verblindt
 Hoe hebby vetwijfelt menich goet mans kindt
 Nonnen werden hoeren muncken roffianen
 O Luter als gy u ooc wel versint
 Ghy muecht wel weenen bloedighe tranen

⁺Eccl. 5

Ghy doet sotten sottinnen in quaetheyt verwanen
 Dat sy voor gods oordeel niet en beven⁺
 Aey gheveynst gheest wat hebby al bedreven

⁺Apo. 1.

Balthasar / Swinglius / Oecolampadius
 Willen ons in dooren ooc hanghen schoon bellen
 Luter *ende* de ketter Corolostadius
 Waren in deerste twee lieve ghesellen
 Nu heet deen den anderen den mont der hellen
 Want elc waer gheerne de meeste cadet
 Luters discipulen waren quaet om tellen
 Een elc hooft wilt schier maken een nieuwe wet
 Dwaes es hy die in dees ketters geloove set
 Die tegen malcanderen maligneren en twisten
 Gods gheest is eenvuldich wel hier op let⁺
 Maer Luter heeft den gheest vanden Wiccleffisten

⁺Ephe. 4.

Die de simpele verleyt met subtijle listen
 Duer de vleeschelijcke wet die hy heeft ghegheven
 Aey gheveynst gheest wat hebby al bedreven

Prince die de boosheyt al ontdekken // woude
 Die uut Luter comen es in corten jaren
 Tpapier van hier tot Wittenberge recken // soude
 En de langckheyte soude den leser beswaren
 Dus laet ict hier blyven o Lutere caren
 Wilt doch uus meesters vruchten aenmercken
 En laet sijn valsche leeringhe varen
 Want hy es ghebroedt onder sviandts vlercken
 Een afghesneden let een bastaert der kercken
 Antechrists voor bode Wiclefs scholier.⁺
 Die vernielen wildt alle goede wercken
 En niet te verwinnen en is dan door tvier

⁺1. Joan. 2.

Vol blasphemyen ghelijckende tfelle dier
 Daer Johannes af scrijft in Apocalipsi verheven⁺
 Aey gheveynst gheest wat hebby al bedreven

⁺Apoc. 17.

Refereyn.

GHy die alle staten der weerelt begrijpen // wilt
 Ghy die de kercke wildt reformeeren
 Ghy diet al doen dansen naer u pijpen // wildt
 En u selven niet en cunt gheregeeren
 Ghy die in eens anders boeck gaet studeeren
 En uus selfs lesse nemmermeer en vest
 Ghy die de gheestelijckheit reprobeeren
 Ghy die papen en muncken wildt accuseeren
 En selve beschijt uwen eyghenen nest
 Ghy die u ooghen laet draeyen oost en west
 Op u prelaten en haer ghebreken becraydt
 Besiet u selven eerst dat is u best

Wat trect ghy u ane dat u niet en schaeyt
 Peynst elc sal maeyen dat hy heeft ghesayt⁺
 God en sal u naer eens anders werc niet vragen
 Dus corrigeerd t u selven dinct en weest gepaeyt
 Een yegelijc sal sijns sel[f]s pacxken dragen⁺

⁺Gal. 6.

⁺Gal. 9.

Wilt uwen sondigen gront uut delven // net
 En laet eenen andersijn hoveken wien
 Eer ghy yemandt begrijpt merct wat u selven // let
 Ghy leecke die der priesters crancheyt bespien
 Wilt u eyghen conscientie wel duersien
 En merct wat daer inne staet gescreven
 Ic sorge ghy vint u ooc schuldich in dien
 Ja sout al blijcken het soude messchien
 Veel leelijcker luyden dat ghy hebt bedreven
 Ghy en selt voor de papen geen reden geven

Sijt te vreden gheven sy u goede leere
 Neemt dit voor u en laet hen tquaet leven
 Beveelt haer oordeel den oppersten heere⁺
 Maer elc sijn ooghen op hem selven keere
 En mercke wat gode in hem mocht meshagen
 En siet op malcanderen niet dus seere
 Een yegelijc sal sijns selfs pacxken draghen⁺

⁺Rom. 14.

⁺Gal. 6.

Nonnen / begynen / papen / en muncken // ooc
 Ja Paus / Bisschoppen / en Cardinalen
 Abten proosten / dekens / canuncken // ooc
 Hoortmen alomme duer den mostaert halen
 De weerlijcke seggen de geestelijcke dwalen
 Sy roepen op der priesters simonije
 Maer hoe sy voor god haer schuldt selen betalen
 En sorghen sy niet hoe seer sy falen

Duer ghiericheyt oncuysheyt oft hoverdije
 Sy segghen wel vander papen boeverije
 Hoe datse houden haer concubynen
 Maer al stelen sy selve een brockxken opt sije
 Duer biechte sy dit niet te beeteren en pijnen
 Elck heeft ghenouch te doene met den sijnen
 Wat willen wy dan over malcandren claghen
 Sijn papen en muncken niet soe sy schijnen
 Een yeghelijck sal sijns selfs packxken⁺ draghen⁺

⁺Gal. 6.

Elck meersman die sal voor sijnen corf // staen
 Ghy wildt de papen haer ghiericheyt verwyten
 En der ermer lien bloet selve in uwen slorf // slaen
 Om eyghen bate / uwen broeder beschyten
 Oft de papen wel leefden wat soudt u profyten
 Arm dwasen als ghy selve weldoen versaeckt

+ verbeterd uit *packxen*

Dus liet ghy beeter u roepen u krijten
 Want ghy muecht u tonghe vaste verslijten
 Met segghen ghijs doch niet beter en maect
 Twaer best dat ghy u eyghen schult eerst spraect
 Wildt ghy yemandt beteren aen u selven beghindt
 Wandt tgeene dat ghy in andere laeckt
 Ghy oic dicwils in uus selfs boesen vindt
 Maer om dat niemandt hem selven en kindt
 So ergert de weereldt / van daghen te daghen
 Dus dinckt eer ghy u / yemandts leven onderwindt
 Een yeghelijck sal sijns selfs pacxken draghen.⁺

⁺Gal. 6.

Prince.

Ghy die soe nydich op muncken en papen // sijt
 En selve sijt tot alder boosheyt gheneghen
 Als grijpende wolven uut om raepen // sijt
 Van niete tot grooten rijckdom bedeghen

Duer woeker finantie tgoet hebt gecregen
 Daer op ghy draecht sijde flueel en damast
 Wanneer ghy eens anders mesdaet wilt wegen
 Neemt eerst douwe en legtse daer tegen
 Want elc sal dragen sijnen eyghenen last
 Wat helpt u dat ghy eens anders pols wel tast
 Medicijn maect eerst u selven gezondt⁺
 Oversiedt u rekeninge somtijts alst past
 Ghy vint u schuldich wel thien duysendt pondt
 Tast papen / en muncken niet soe diepe inden mondt
 Al siet ghijse duer crancheyt vallen met vlaghen
 Peynst in u selven en segt goedt rondt
 Een yeghelijc sal sijns selfs paccken draghen⁺

⁺Luc. 4.

⁺Gal. 6.

Refereyn.

ALs ic aenmercke svolcx roekelooshey
 Met rechte mocht ic wel duer tvermanen // weenen

De helsche jager die sijn net altoos spreyt
 Doet in kerstenrijc bedryven menich boos feyt
 Duer sijn inblasen de Luteranen beenen
 Op allen gods dienst die sy uut planen // meenen
 Elc sonder vreesse in verkeerde weggen slaet
 Och god wie sal mijnen ooghen tranen // leenen⁺
 Wantmen de ketters soe weynich tegen // staet
 Maer tvolc meest es daer toe genegen // jaet
 Want sy den breen wech naer svleesch gemac // wijsen⁺
 En duer eygen liefde de menschen plegen // raet
 Hoe sy in weelden muegen haren sac // spijsen
 Die als gulsige swijnen den vollen bac // prijsen
 Volgen Luters leere ic ben der saecken // vroet
 Dwelc my meer suers dan soets nu smaken // doet

⁺Hie. 9.

⁺Mat. 7.

Noyt soo int herte¹⁵ my en smertte // seer

15 Verbeterd uit *hertte*.

Ick sorghe wy noch al qualijck varen // sellen
Men kendt nu nauwe dwitte voor tswertte // meer
Die totten geloove hadden goedt herte // eer
Nu gods dienaers als martelaren // quellen
Men siet cloosters kercken en outaren // vellen
Diemen voortijts tot gods eeren stichten // liet
En muncken en nonnen uutten haren // stellen
Waer duer men dolen veel arme wichten // siet
Die de ketterije mochten doen swichten // yet
Geleerde die selck quaedt te beletten // plagen
Tsijn som schoon keersen maer sy en lichten // niet
Al eest dat sy ooc peersche bonetten // dragen
Waer sietmen dlijf selcken cadetten // wagen
Voor tgelooove des de kettters maken // moedt
Dwelck my meer suers dan soets nu smaken // doet

Men siet de ketters cost oft practijcken // roecken
 Mueghen sy tvolck tot haren erruere // wecken
 Sy laten in alle talen blijcken // boecken
 Sy duerloopen steden dorpen wijcken // hoecken
 Ja men sietse alle landen duere // trecken
 Sy souden som wel haer lijf daer vuere // strecken
 Waert dat sy haer secte daer duer stercken // mochten
 Sy mueghen met ons wel ter cuere // ghecken
 Waert dat hier om / predicanten en clercken // dochten
 Dat sy gods eere in alle percken // sochten
 Sy souden meer teghen der ketters treken // scrijven
 Oft sy dus voor tgheloove der kercken // vochten
 Maer neen / sy en willen niet in haer preken // kyven
 Hier omme de menschen inwendich ontsteken // blyven
 Met Luters venijn arger dan draken // bloedt
 Dwelc my meer suers dan soets / nu smaken // doet

Al sietmen oncruydt over berch en dal // saeyen
Eest wonder / want sy slapen diet keeren souwen
Men acht niet hoet den gheloove sal // schaeyen
Macher een coe oft een peerdt inden stal // waeyen
Tsiet al duer de vinghere heeren // vrouwen
Men vinter diet met Luthers leeren // houwen
Om datse gaven en portanten // wachten
Oft om datse de lien prijsen en eeren // trouwen
Groote rabbinen en predicanten // achten
Wiens sermoonen den dorren planten // slachten
Al siense dat in sonden den meesten hoop // leeft
Om pluymstrijcken weten dees callanten // drachten
Tvolc gaet gheerne daermen goeden coop // gheeft
Dander verblijt hem dat hy den loop // heeft
Dus groeiet tquaet cruyt waer bi moet laken // tgoet
Dwelc my meer suers dan soets nu smaken // doet

Prince / biechten / waken / beden / vieren // vasten
Waer mede men mach het lichaem straf // dwinghen
Der heyliger kercken goedertieren // lasten
Versmaedt Luther met sijnen ondieren // gasten
Marien lof willen sy ooc af // bringen
Tgeloove daer ons ouders me int graf // ghingen
Lijt nu alomme van gods vianden / stoot
Wee hen die onder goedt coren dit caf minghen
Waer by es liefde in allen landen // doot
Men bespot de ghene nu met schanden // groot
Die vasten / vieren / oft voor de sielen // beden
In gods tempel maectmen oock de wanden // bloot
Men siet de weereldt vol ketters crielen // heden
Die moorden rooven en vernielen // steden
Des de viant met kersten sielen sijn caken // voet
Dwelc my meer suers dan soets nu smaken // doedt

¶ Altijt naer / eerbaer / groete
 Verleene / hu pais / en vrede
 Gods ghenachdicheyte soete
 Ooc welvaren / en salicheyt mede

Refereyn.

EEn groot *verwonderen* mi den sin duerteest // heeft
 Siende menich manlijc herte dwelc nu bevreest // sneeft
 Uut Petrus scepken allendich gevallen // nu
 In welke cloec roeyende u vrouwelijc gheest // leeft
 Ja en tot roeyen eenen anderen den keest // gheeft
 Vliende onder tsoete de bitterheyt der gallen // schu
 Maer de heylighe geest heeft willen bewallen // u
 Worwulfven die als schaepkens gheabitueert // gaen
 De welc hudensdaechs doen berghen en dallen // gru
 Die niet aenmercken hoe haer vruchten *verkeerd* // staen
 O gestadige vrouwe weerdich gheerd // graen

Wildt u niet belghen het slechte verthooghen // ach
 Mijns letters dus boudelijc tot u ghekeerd / saen
 Die ick int leven / noyt met ooghen // sach
 Maer uwen gheest nemmermeer *verdroogen* // mach
 In my duer u wercken die connen dolver // staken
 Meer suers *dan* soets / sal noch tsoete voor tsuer smaken

Heft op dynen voys van berespen / en swicht // niet
 Verheft u lampe maeckt datmen u licht // siet
 Op dat sy dy volgen / die verduystert doolen // bloot
 Want de heere vercoren heeft een aerm slicht // riet
 Om hem te straffene die tfortsich ghevicht // biet
 Vreest niet sijn hulpe heeft hy u bevolen // bloot
 Dijn wercken ontsteken als vierighe colen // root
 Den leesere die es bi smesleedens ghewroech // coudt
 Ghy muecht genesen die de viant verhoolen // schoot

Eest dat ghy voortgaende u hant aenden ploech // hout
 Al sijt ghy arbeydende inden wijngaert vroech // bout
 Ic hoop gy int loonen selt van murmureren // swygen
 En soo int vier genoegh voldoet // tgoudt
 Selt ghy arbeydende / den loon dijns heren // krijgen
 Ghy weet ons leven es sonder cesserer // wygen
 Studeert / scrijft dicht / wilt gheen getruer // maken
 Meer suers dan soets sal noch tsoete voor tsuer // smaken

Ach vrouken gestadich schimp oft verwijt // acht
 Veracht hu de weerelt inden heere verblijt // lacht
 Sijnen troost sal hu uut allen weenen // lichten
 Straft en berispt derrueren tgemeen profijt // wacht
 Want ghy Judith gheheel op desen tijt // slacht
 Jegens Holofernem sietmen u alleene // vichten
 Wy sijn al rethorisiens in ghemeene // dichten

Maer wien hoortmen *dan* hu / opten *dwasen* ketter // kiven
 Hu fundament cont ghy wel opten steene // stichten
 Verweckende gheestich die doot byde letter // blyven
 Naectelijc sietmen u tegen den lavetter // scrijven
 Die vreesende de lucht nu in secrete // preeckt
 Daer laet hy sijn kettynich etter // dryven
 Waer by hy schalkelijc des onnosels vlete // breect
 Houdt procediere / jeghens sijn onwete // spreek
 Al doedt u noch wat tgroote labuer // waken
 Meer suers *dan* soets sal noch tsoete voor tsuer // smaken

Princesse alder Rethorisienen // vrouwe
 Recht eest dat wy u dienen // nouwe
 Want onder constenaers sydy een robyne // fier
 Ic natuerlijc in dijns weerde verconbienen // flouwe
 Want *wanneer* ic dijn *constige* ingienen // schouwe

Soo vindt ic u dienst maecht van Kateryne // schier
 Want qua ketters weerstaet / gy *met cleender* pine // hier
 Die hopic ter liefden viere ghy bringhen // muecht
 Soo de oratuers duer haer met *claren aenschyne* tvier
 Aenveerden waer by sy god nu singhen // vruecht
 Dat ghy alomme altijd muecht volstringen // duecht
 Dat jonne u god mijn uutghetelde // roose
 Om dat ghy inghelijc muecht omringhen // juecht
 Wanneer sal luyden de laeste ghestelde // poose
 Neempt danckelijc van u onbekende geldeloose
 Al moet u duer mijn ruytheyt cleyn becuer // naken
 Meer suers dan soets / sal noch tsoete voor tsuer // smaken

¶ Eerbare bemindt gheleerde suver juecht
 Ontfaetet danckelijck by uwer duecht

¶ Ghescreven uuter Vlaemscher waranden
Gode ter eeren / ende den ketters ter schanden

Antwoorde.

¶ Een eerlijc leven / een salich sterven // met
Wille u god gheven // altoos / en erven // net

Refereyn.

Als ic mijn ooghen op alle staten // keere
Soo verwonder ic my boven maten // seere
Datmen heensdaechs veel geleerde mans // vint
Die Lutter weerstaen Luters verwaten // leere
Dus biddic u en wilt niet laten // heere
Ghy en thoont dat ghy tgelooove gans // mint
In dese boose weerelt welc es bycans // blindt
Wilt Christus hoopken int geloove styven // sterck
Al mach ic mijn beste vast doen nochtans // kint
Ic en can alleene gemaken geenens dans // twint

Legghen de ketters ooc aen mijn scrijven merck
 Maer slaent voor boerte denckende tes wijven // werc
 Dus verwect uwen geest als vroom Campioen // fijn
 Aenveert de penne tsal licht beclyven // cleric
 Ten mocht gheen tijt meer dan nu van doen // sijn
 Ghy sijt wachter ghestelt laet clincken de basoen // dijn
 Want gy de vianden tvolc gods omringen // siet
 Den wille es goet maer ic en cans volbringen // niet

Al soudmen my uutten lande verdreven // jagen
 Bespotten verachten jae ooc geven // slagen
 Ic wout altsamen met vromen moede // lijn
 Ic en soude naer goet / nichten oft neven // vragen
 Maer soude gheerne mijn tijtlijc leven // wagen
 Mocht ic Christus bruyt van teghenspoede // vrijen
 Ic soude wel willen totten bloede // strijen

Gaef god dat ic de ketters verwinnen // mochte
 Die de kercke bevichten als verwoede // prijn
 Maer aeylaschen ic moet my als donvroede // mijen
 Och oft gods gheest in my van binnen // wrochte
 En hy Salomons¹⁶ wijsheyt aen mijn sinnen // cnochte
 Ic sou mijn verstandt tot allen uren // bugen
 Tot dat ic tonder dees valsche spinnen // brochte
 Die haer venijn uuter scriftueren // sughen
 Dinwendighe boosheyt wel haer cueren // tugen
 Dies mijn herte *hen* als tschaep swolfs bespringen // vliet
 Den wille es goet maer ic en cans volbringen // niet

Vervuldt ghy tghene dat mach gebreken // my
 Toont u licht datter dmyne wert ontsteken // by⁺
 En willet dan opten candellaer // setten
 Uut rey[n]der jonsten baert constige treken // ghy

⁺Mat. 5

16 Verbeterd uit *Salamons*.

Straft de gene waer uut derrueren leken // vry
Waer af es kerstenrijc vol onclaer // smetten
Wantse haer tanden tegen gods altaer // wetten
Sancten verachten waerse een gelach // drincken
De sielkens int vaechvier ooc openbaer // letten
Int schijn van duechden spreyn sy haer // netten
Om sielen te vane sijnt sduvels slach // vincken
Waer by daer vele int helsche geclach // sincken
Want sy discoort in alle landen // wecken
Voor tsoete sy tsuer alden dach // schincken
Wanneer sy gods woordt naer haer *verstanden* // reken
Ic souse van een met mijnen tanden // trecken
Hadt icks macht eer ic haer boosheyt gehingen / liet
Den wille es goet maer ic en cans volbringen // niet

De milde heere deylt u sijn waerde // ghaven

En wilt den penninc niet in daerde // graven⁺
 Maer laet u licht om elcken te stichten // lichten⁺
 Uwen loon wert groot wilt als donvervaerde // slaven
 En helpt my de ketters metten swaerde // straven
 Daer Paulus af scrijft maect sonder swichten // dichten
 En laet ons tegen de boose wichten // vichten
 Die onder goey terwe nu quaet saet // saeyen
 Tegen de waerheydt altyt haer schichten // richten
 En die met onbeschaemden aensichten // slichten
 Der kercken statuten en haeren naet // naeyen
 Sou icse bekeeren die dus int quaet // haeyen
 Ic ving eer met tamboeren in dunen // hasen
 Sy souden my heeten mijnen draeyt // draeyen
 Die tegen god als Turcken en Hunen // blasen
 Op Paus / prelaten / cappen / en crunen // rasen
 Maer arbeyt oft gyse mocht bedwinghen // yet

⁺Mat 25

⁺Mat. 5

Den wille es goet maer ic en cans volbringen // niet

Prince.

Artificiael gheest al blijft hier conste / buten⁺

Noch wil ict uut liefden soo ict begonste // sluten

Naer mijn vermaen wilt u te hooren // snellen

Acht niet al mach ic hier wat opt ronste // stuten

Binnen int herte sal altijd u jonste // spruten

Ic bidt u helt my de duldooren // quellen

Ja svians boden die kercken en chooren // vellen

Naer haer destructie wilt dach en nacht // staen

Sy hangen de menschen inde ooren // bellen

Schoutse al souden sy duer tverstooren // swellen⁺

Tsijn wolven al hebben sy eens schaepkens vacht // aen⁺

Blinde leyers daer de blinde duer inde gracht // gaen⁺

Vangt dees voskens die gods wijngaert bederven // al

Int net uwer scriften edel wel gheacht // graen

⁺Nota

⁺Mat 7

⁺Luc. 6.

⁺Cant. 2

Ic wil tegen hen vechten tot dat ic sterven // sal
 Niet achtende al sal ic danck verwerven // smal
 Ic houdt u voor vriendt die my selcken dingen // riet
 Den wille es goet maer ic en cans volbringen // niet

A	N	N	A.
Aerdich	Notabel recht	Natuerlijk	Abel // gheest
Aerbeyt	Noch seer	Neerstelic	Als mercurist fier
Alle	Niewe leere	Niet en	Acht dan febel meest
Artist	Neemt jonste	Naeckt	Al hebic gemist hier

Meer suers dan soets.

¶ Al hebic hier gescreven wat verwytelijc // yet
 Tegen de Luteranen ten es gheen wonder // vry
 Want sy sryven wel noch eens so spytelijc // siet
 Teghen de heylighe kercke daer sy tonder // by
 Brenghen tgheloove ic fundere bysonder // my
 Opt woort dat de Wijseman sonder spot // seyt

Ghy seldt den sot antwoorde naer sijn sotheyt⁺

⁺Pro. 26

¶ Luteranen wilt u te leesen keeren // snel
Op dat ghi alle den A B. muecht leeren // wel

ALmchtighe god alder opperste stierman
Die Petrus skeepken wijselijc regeert
Wie eest die sonder u den nydighen gier // can
Weerstaen / die de see deser weerelt turbeert
Duer dyversche errueren die hy sustineert
Petrus skeepken met stormighe winden bewaeydt
En om dat te vernielen scriftuere corruppeert
Met vleeschelijcken woorden tvolc abuseert
Soo dat de weerelt schier op sijn duymken draeyt
Dits Luter die tvenijnich saet heeft ghesaeyt
Dwelc es gegroeyt duer stinckende luchten

Men kent den boom gemeynlijc by de vruchten.

BEsiet de vruchten die hier af comen // sijn
 Sy sijn seer quaet moordadich en bloedich
 Dat hondert duyst boeren dlijf genomen // sijn
 Tquam duer Luters scrijven onbehoedich
 Men behoeft geen prelaten / dit maectese moedich
 Om muten en de viant stooctese vast voort
 Wat sijnder int vier brandende gloedich
 Menschen gestorven / en veel overvloedich
 In sacken gesteken soo int water versmoort
 En dat quaeste es / noch veel meer sielen vermoordt
 Tghetal van dien sal eerst blijcken int oordeel
 Gaet Luter dan quyte soo heeft hy groot voordeel

COmt hy inden hemel en in dees daet // blijft

Voorwaer soo heeft hy goede avontuere
Vanden hoofden der kercken hy alle quaet scrijft
Dies de goede ledekenes sijn in getruere
Hy veracht gods moeder de maghet puere
Hy stootet al omme dat de kercke onderhoudt
Den sielen int vaechvier speelt hy ooc een cuere
Hy maect datmen gods tempel min acht dan een schuere
En dat svolcx devotie geheel vercoudt
Maer ic duchte het bierken dat hy nu broudt
Sal hy hier naemaels selve moeten drincken
Daer Lucifer solpher en pec sal schincken

DEes ketter scrijft seer onverstandelijck
Mijn leere es vanden hemel maer heeft *vergeten*
Datse es uuter hellen want sy luyt vyandelijc
Paulus en heeft hem soo hooch niet vermeten

Die inden derden hemel verborgen secreten
 Hadde ghehoort die spreect seer schamelijc
 Ic meyn my gods geest ooc heeft beseten⁺
 Tfij Luter hebt ghy u schaemschoenen versleten
 U selven te prijsen tes onbetamelijc
 En ander te verachten met woorden blamelijc
 Es u leere uuten hemel schut dees ballen
 Soo es sy met Lucifer uuten hemel gevallen

⁺1. Cor. 7.

EEst niet een groote verwaende / sotheyt
 Dat een hoofd sijn eygen goetduncken wilt stellen
 Boven alle geleerde duer dees botheyt
 Soude hem wel dienen een cappe met bellen
 Hieronymus Augustinus waren gesellen
 Die haer leere met goeden wercken bewesen
 Wie sou de miraculen al muegen tellen

Die gods vrienden deden in cloosters in cellen
Haer leere oock confirmerende mits desen
Sy hebben dooden verwect siecken genesen
Luter en heeft gheen macht merct oft ic lieghe
Dat hy can verwecken een doode vliege

FY schaemt u dat ghy u dus verdullen // laet
Ghy die redelijcke Christen menschen // heet
En dat ghy u de hant met luegenen vullen // laet
Van eenen daer ghy geen duecht af en weet
En daer toe de heylighe doctooen veet
Die soo groote neersticheyt hebben gedaen
Om scriftuere te verstaene gewaect gesweet
Maer ghy sijt soo broodroncken en so verteet
Dat ghy segt: die hebbent al qualijc verstaen
En Luter heeft den rechten gheest ontfaen

Ic segghe al soudt ghijt geerne versoeten
Den gheest diemen maect onder Sint Dignen voeten

GAet doch een yegelijc in u herte // wel
En merct Luters onghestadighe seden
Tschijnt hy en kendt nau dwitte voor tswerte // wel
Dat hy ghisteren seydt / dat loochent hy heden
Dus sijn ooc sijn discipulen in alle steden
Want ghelijc de weert es verleent hem god gasten
Deen wilt herdoopt sijn dander besneden
De derde maken oploop ende onghebeden
Willen sy inder lien kisten tasten
Alle gheestelijcke persoonen sy overlasten
Als duvels kinderen doende dwerck vanden duyvele
Tes quaet ey / quaet kiecken / vuyl sout / vuyl suyvele

Hier teghen de Luteranen seggen // siet
 Luter en leert niet herdoopen maer esser tegen
 Maer neen sy en cuenen my dat ontleggen // niet
 Men vont gheen herdoopers hadt Luter geswegen
 Hy heeft de menschen talder crancheit genegen
 Eerst tegen tgheloove der kercken geleerd
 Dus heefter de viandt plaetse in ghecreghen
 En sijn in ketterijen vast meer bedegen
 En ten lesten geworden geheel verkeerdt
 Dus es Luter de sake dat vermeerdt
 Ketterije / tweedracht / met veel tegenspoets
 Uut een quade wortele spruyt selden yet goets

IC en can niet geweten wat dees ketter // dinct
 Als hy aenmerct de schandalisatie
 Die compt duer sijn leere die vuyl als etter // stinckt

Als sotte vraghen / ydel disputatie
Achterclap / spot / haet / indignatie
Blijct inde boecken van desen Evangelist
Dat hy van quaet spreken heeft groote gratie
Eest niet een leelijcke blasphematie
Dat hy den stadt houder gods heet Antechrist
Hoe hy sijn tonge verslijt tpapier verquist
De Paus sal sitten in Petrus setele
Als hy licht sal sitten in Lucifers ketele

KEnt desen voghel aen sijn plumen // ooc
Int eerste screef hy al teghen den aflaet
Want hy niet blau en mocht maken sijn dumen // ooc
Met gelt te tellen daer loocht hem jaet
Dat hy opten Paus stoel eerst creech den haet
Want die quaet wilt doen vindt geringe ocsuyn

Hoe hem de Paus vermaende hy bleef obstinaet
 En verdoemde den heelen gheestelicken staet
 Om dat hy sijn cappe mocht hangen opten tuyn
 Luteranen trect u hoofd in uwen capruyn
 Tgaren is te grof dat u meester heeft gesponnen
 Hy singt snachts mettenen met eender nonnen

LUter cam eerst ane ghelijc tscorpioen // soet
 Al spelende maer den voortganc doet quaden fijn
 Tschijnt dat hi van duechden scrijft menich sermoen // goet
 Maer onder de duecht bedect hy sijn venijn
 Hy cam eerst in cleederen als een schaep in schijn
 Maer god heb lof tschaeps vel es hem ontogen
 Duer tquaet dat duer hem blijct in elc termijn
 Merct elc wel die niet willens blindt en wilt sijn
 Dat een wolf es vol venijns ghesoghen

Dat hy int lijf hadde / heeft hy uut ghespoghen
 In sijn valsche ketterlijcke boecken
 Die selc volxken meest prijsen die hen selven soecken

MAer al seyde hy dat god een dief // waere
 En sijn moeder geen maecht daer elc moet af grijsen
 My dunct dat sijnen discipulen al lief // ware
 Want wat boosheden hy scrijft men horet hen prijsen
 Dat gods vleesch en bloedt ons ghelaten in spijsen
 En es maer een teeken / niet gods lichaem crachtich
 Datment niet en sal lichten met tortijsen
 Oft in cyborien stellen siet al rijsen
 Dees errueren uut hem / wie valter clachtich
 Van sijnen discipulen sy werden deelachtich
 Sijnder duecht inder helscher tabernaculen
 Daermen selcken sancten loont naer haer miraculen

NOit ketter op eerde *en* bracht quader saet // voort
 Dan Luter die heel kersterrijc heeft ontsteken
 Met sijnen venijne en duer sviants raet // voort
 Vallen sijn discipulen in veel ghebreken
 Sijnse som niet uut haren goede gestreken
 En wilden achter lande loopen al naeck
 Dander hebben ghevast tot datse besweken
 Verwachtende hemels broot maer theeft gebleken
 Wat datse wachten sy en hebbens niet gesmaect
 De sommighe hebben haer doopsel versaect
 En laten hen herdoopen als menschen verwoet
 De vogel moet quaedt sijn die dees kiekenen broedt

OOc slacht hy Vipera de beeste // fel
 Die alse ter weerelt *comt* haer moeder doet splijten
 Wat doet Luter duer raet vanden boosen geest // el

Sijn moeder de kercke ic moet hem verwijten
 Slachtende den hont bereet om bijten
 Soo wel sijn moeder als eenen vremden hont
 Ooc ghelijct hy der beesten dmach lutter profijten
 Die Joannes sach al macht selcken spijten⁺
 Want hy tot blasphemien heeft gewent den mondt
 Ghesonden vanden draeck uuter hellen gront
 Ic vinde als ic sijn scriften duerdelve
 Sijn tonghe doet meer quaets dan de duvel selve

⁺Apoc. 17

PEtrus scheepken es in veel perijculen // nu
 Want het wert bevochten aen alle sijen
 Ons Christen gheloove en meest dartijculen // nu
 Daer willen de ketters tegen strijen
 Tegen gods moeder die elc moet gebenedijen
 Segghen sy dwelc my es om scrijven swaer⁺

⁺Luc. 1.

Dat Christus gheen vleesch ten es niet om lijn
Van haer en heeft ontfaen / ooc segghen dees prijn
Dat de kercke ghedoolt heeft vijfhien hondert jaer
Ooc segghen sy die vanden duvel hebben een haer
Dat Christus niet en es onder spriesters handen
En hier op laten hen dees boeven verbranden

QUaet saedt / groeyt altijt veel geringher // vry
Dan tgoet saet doet ic bens te binnen
Al wijstmen desen ketters metten vinger // by
Dat sy dolen sy en willens niet kinnen
Men canse wel met scriftueren verwinnen
Maer sy en willen hen niet verwonnen gheven
De viant heeft soo verbijstert haer sinnen
Sy gaen blydelijc int vier dees valsche spinnen
Meynen martelaers te sijne verheven

En snap te varene int ewich leven
 Sy sijnder soo nae al maken sy selc gheveerte
 Alsmer een coe sou worpen metten steerte

REcht hebben *hen* dees ketters als oprechte // *menschen*
 En gaen ter doot gelijc oft sy ginghen spelen
 Dit siende segghen sommighe slechte // *menschen*
 Wie weet oft sy recht hebben dits tsegghen van *velen*
 Maer ic seg de viant heeftse metter kelen
 Sy sijn wel seer blint die dit niet en mercken
 Souden sy recht hebben die god sijn eere stelen
 Tsacrament versmaden ic en machs niet helen
 Gods moeder blameren cloosters en kercken
 Berooven / kentse doch aen haer wercken
 Dunct u dat sy recht hebben elc dit wel spelle
 Soo segt datter gheen god en es / oft geen helle

SChaemt u die dit segt dat ghy so wanckelbaerlijc⁺
 Staet int geloove dat soo vast es gefundeert⁺
 Opten steen Christum ende soo claerlijc
 Vanden Apostolen gepreect / en gheconfirmeert
 Metten bloede der martelaers / ooc getracteert
 Vanden heyligen leeraers der kercken lichten
 Die dat gods geest hen hadt gesuggereert
 Ons voort hebben geleert / dese reprobeert
 Ghy / en luystert naer eenen hoop booser wichten
 Die moorden / rooven / brant willen stichten
 Als valsche propheten hoe sijs hen toornen
 Men can gheen wijndruven gelesen van doornen⁺

⁺Mat. 18.

⁺1. Thi. 2

U Es kenlijc datmen der heydenen een deel // vint
 Die hen laten dooden voor haer afgoden
 Eest wonder dat dees kettters sy sijn doch heel // blint

⁺Mat. 7

Voor haer geloove sterven als Antechrists boden
Want sy sijn verkeerder dan Torcken oft Joden
Der Arrianen boosheyt gaen sy te boven
Al werden sy gebraden gevilt gesoden
Men conster doncruyt niet uut geroden
Soo sijnse opte ketterije verschoven
Maer wantse den menschen al vryheyt geloven
Soo geven hen de sommige veel gelijcx
Die geerne hadden goeden coop hemelrijcx

VAn begin der kercken tsint gods geboorte // oyt
Heeftmen dwalende menschen gevonden
Maer onder al dese geen arger soorte // noyt
Dan die de duvel nu heeft uut gesonden
Al werden sy aen eenen staec gebonden
Sy blyven versteendt puer onbewegelijc

Want sy en kennen niet haer eygen wonden
Soo sijnse heel in dwalingen verslonden
En dan verantwoordse de selc soo leghelijc
Sy soudens hen schamen waren sy degelijc
Selc volc te *verantwoorden* / maer ic weet wat hen let
Datse metter selver siecten sijn besmet

Warent gheen ketters vol valscher suspitien
God hadde al teeckenen laten gheschien
Wanneer sy gebrandt werden by justitien
De vlamme des viers soude van hen vlien
Dits dicwils vanden martelaers gesien
Dat god de hitte des viers de vercoelen
Danielis in tderde leestmen van dien
Waer gebuert dit desen ketters segt dwase lien
Die u laet duncken dat sy wel ghevoelen

Waer sachmense oyt haer voeten spoelen
 Sy en bleven verdroncken inde plasschen
 Setmense aen den staec sy verbranden tot asschen

XEnacrotas Filosooph en oratuer // vroet
 En soudt niet uutspreken al was hy excellent
 De boosheyte die tvolc duer Luters erruer // doet
 Xenophanes poeta al waer hy present
 Met Xenophon Filosooph van Athenen gent
 En souden niet volscrijven / uutspreken met tongen
 De leeclijcheyte die werdt gescreven geprent
 Uut Luters monde te quaet spreken ghewent
 Soo den ouden vogel heeft gesonghen
 Singhen ooc gemeynlijk de jongen
 Sy dansen soo hen werdt gepepen
 Twert selden wel genaeyt dat qualijc es geschepen

YEgelijc wilt schiere sijn de beste
 Van desen ketters ic moet vermanen
 Sy willen malcanderen dryven uuten neste
 De herdoopers en de Luterianen
 Swinglius steect oock oppe sijn granen
 En wilt ooc wat nieus brengen ten papiere
 Carolstadius sgelijcx / recht ooc sijn vanen
 Wee den lande daer craeyen selcken hanen
 Tes meest al roof voorsien den helschen viere
 Daer huys huere en berninge en es niet diere
 En alle ellende es goeden coop
 Daer de duvel de beste es quaet es den hoop

ZEer mogende Princen straeft dees Cristen // bruers
 Want al eest dat sy hen selven dus misnamen
 Ten sijn inder waerheyt niet dan Kisten // bruers

Moorders en roovers van goede en van famen
 Die eenen quaden vuylen hoop versamen
 En tes al laken van eenen loye
 Luteranen en herdoopers hoe sijt ramen
 Sy blyven hier en daer aende bramen
 En vervullen vaste de helsche coye
 Luter bringt Lucifero een groote proye
 Duer sijn valsche leere vol venijns geronnen
 Het endt selden wel dat qualijc es begonnen

Alle Christen menschen ic bidde in dleste // u
 Neemt danckelijc ter eeren gods dit begonnen // es
 Neerstelijc elc desen A B. wel veste // nu
 Acht niet hoe grof dat dwerc gesponnen // es

Beminders der consten neemt voor tgoede // doch

Jonste dede my wercken voor quade leeringhe
Jesus Christus wilt wesen ons hoede // och
Nu verleent u schapen om sduchts vermeer^{ing}e
Stercheyt en den Luteranen bekeeringe

Meer suers dan soets.

Finis.

[Privilegie]

¶ Opte requeste gepresenteert der K.M. van weghen Marten Nuyts gesworen boecprinter ende librier van Antwerpen / is hem geacordeert ende geotroyeert uut sonderlinghe gratie dat hy alleen mach drucken ende vercoopen het boeck vol refereynen teghen de Luteranen / ghemaect nu nieus by Anna Bijns met verbot dat nyemandt hem dat na contrefeyten en mach op de pene inde privilegie besloten. Ghegheven te Bruessel / den xvii. Novembris Anno M.CCCCC. ende XLVIII. Ondertekent. P. de Lens.